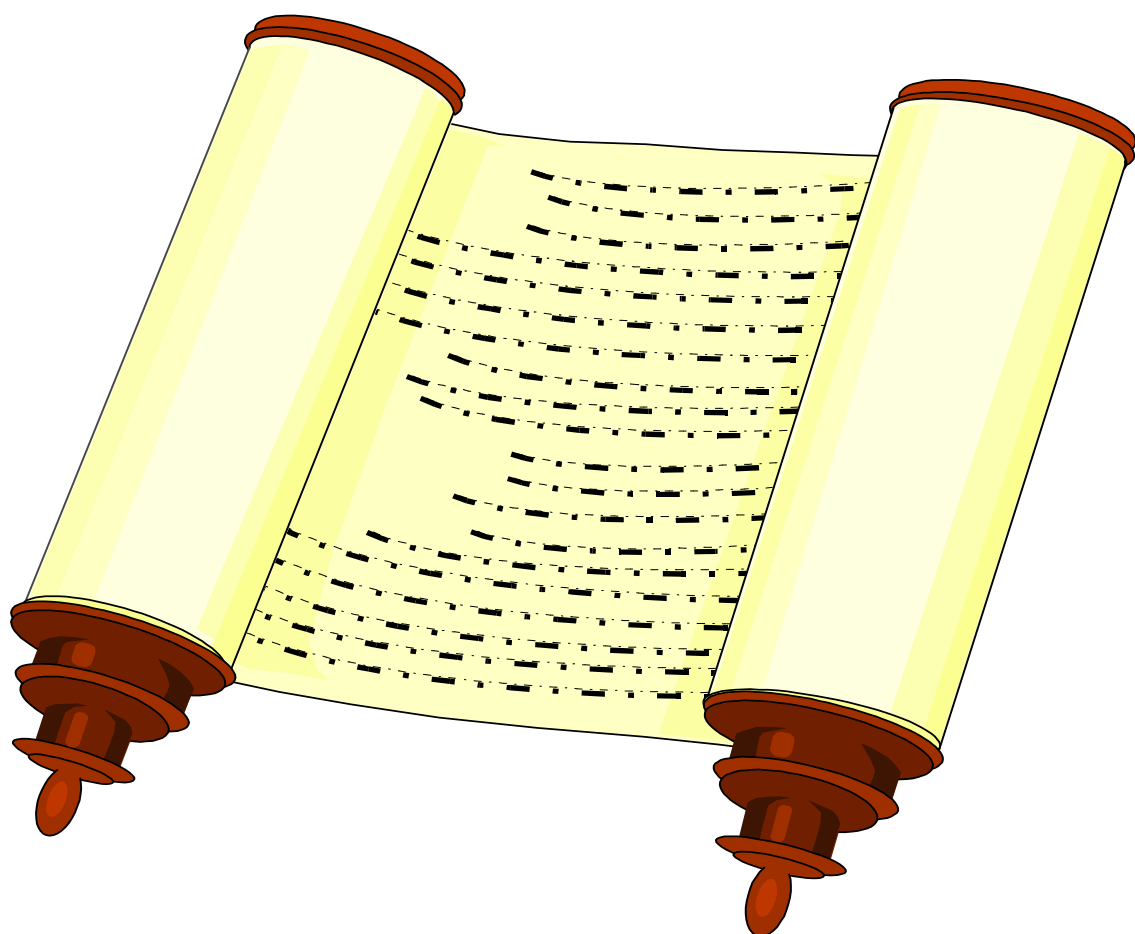

”בני ציון”

פרד”ס התורה

פשוט וברור

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"גִּירָא בְּעֵינֵיה דְּשִׁטְנָא" (=הלולב חץ בְּעֵינָיו שֶׁל הַשֶּׁטָן) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

יְדוּעַ מַה שְּׁשָׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (סוכה נב): "כָּל הַגְּדוּל מִחִבְרוֹ – יִצְרוּ גְדוּל הַיַּמִּנּוּ". דְּהֵינּוּ, כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְהַתְּעֵלוֹת וּלְהַתְּחַזֵּק רִוְחָנִית בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, הִנֵּה כְּנֶגֶד זֶה, גַּם הַיִּצָּר הָרַע מִתְּעַלֶּה וּמִתְּחַזֵּק כְּנֶגְדָנוּ (כְּדִי שִׁיחִיה אִיזוֹן בֵּין הַיִּצָּר הָרַע לַיִּצָּר הַטּוֹב, שְׂרָק אֲזִי יֵשׁ בְּחִירָה חוֹפְשִׁית). וְלָכֵן רַב אַחָא בַר יַעֲקֹב הָיָה מִנְעִנֵעַ אֶת הַלּוּלָב לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, וְגַם לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהָיָה אוֹמֵר "גִּירָא בְּעֵינֵיה דְּשִׁטְנָא" (=שָׁזְהוּ חֵץ בְּעֵינָיו שֶׁל הַשֶּׁטָן). וְכָל זֹאת כְּדִי שְׁנַדְעַ נְאֻמָּה כִּי מִיָּד לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים נִצֵּב הַשֶּׁטָן לְהִלָּחֵם עִמָּנוּ פָּנִים בְּפָנִים, בְּכָל מְקוֹם וּפִינָה שְׁאֵנוּ פּוֹנִים בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם וְכֵן מַעַלָּה וּמַטָּה. וְהַמְּלַחְמָה כְּנֶגְדּוֹ הִיא פָּנִים אֶל פָּנִים, וְלָכֵן דְּקָדַק רַב אַחָא בַר יַעֲקֹב וְאָמַר: "דִּין גִּירָא בְּעֵינֵיה דְּשִׁטְנָא" (=זֶהוּ חֵץ בְּעֵינָיו שֶׁל הַשֶּׁטָן) – מִכֵּיוֵן שֶׁהַשֶּׁטָן קָרוֹב מְאֹד, וְעוֹמֵד לְפָנֵינוּ לְהִלָּחֵם בָּנוּ פָּנִים בְּפָנִים. (וְנִכּוֹן שְׂאֵסוּר לָנוּ לּוֹמֵר בְּפֶה שֶׁהַלּוּלָב הוּא חֵץ בְּעֵינָיו שֶׁל הַשֶּׁטָן, אֲבָל בְּרוּר שְׂצָרִיף לְהִלָּחֵם עִמּוֹ מִלְחַמַת חוֹרְמָה).

בְּדַרְךָ זֶה מְבָאֵר הַחֶתֶם סוֹפֵר "אֶת הַפְּתוּב בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא (אָמַר ס', כב'): "וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן (שֶׁל סוֹכּוֹת) פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ (=אֶתְרוּג)...". וְכִי רֵאשׁוֹן הוּא (שׁוֹאֲלִים חו"ל)? וְהֲלֹא טו' יוֹם הוּא (=וְהֲלֹא סוֹכּוֹת חָל בְּיוֹם הַחֶמֶשׁ – עֶשְׂרֵה לַחֹדֶשׁ תְּשֵׁרִי)... אֵלָּא (מְשִׁיבִים חו"ל), רֵאשׁוֹן הוּא לְחֶשְׁבוֹן עֲוֹנוֹת". כְּלוּמַר, הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סוֹכּוֹת הוּא יוֹם שֶׁל הַתְּחַלַּת חֶשְׁבוֹן הָעֲבִירוֹת הַחֹדֶשׁ, לְאַחַר מַחִילַת הָעֲוֹנוֹת בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים.

וְלָכֵן אוֹמֵר הַחֶתֶם סוֹפֵר: "שְׁלֹא תַחֲשׁוּב שֶׁהוּא (=שְׁסוֹכּוֹת) סִיּוּם וְסִילוּק עֲוֹנוֹת וְתַתְּעַצֵּל בְּמִלְחָמָה זֶה. לֹא כֵן הוּא, אֵלָּא אֲדַרְבֶּה, רֵאשׁוֹן לְחֶשְׁבוֹן עֲוֹנוֹת, כִּי 'כָּל הַגְּדוּל מִחִבְרוֹ – יִצְרוּ גְדוּל הַיַּמִּנּוּ', וְצָרִיף עֲזוּר יוֹתֵר". (דְּהֵינּוּ, לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים מִתְּגַבֵּר הַשֶּׁטָן בְּיוֹתֵר עָלֵינוּ, וְצָרִיף סִיעָתָא דְּשָׂמְיָא גְדוּלָּה כְּדִי לְהַתְּגַבֵּר עָלֵינוּ).

וְהֵנָּה, עַל הַפְּתוּב, "בְּסַפְּתָא תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים...". "אוֹמְרִים חו"ל, שֶׁהַקַּב"ה צִוָּנוּ לְשַׁבֵּת בְּסֻכָּה מִיָּד לְאַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים, כֵּיוֹן שֶׁהַסֻּכָּה הִיא מְעִין כְּפֶרֶת עֲוֹנוֹת לְיִשְׂרָאֵל. וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרַשׁ (בְּפִסְקָתָא פְּרָק כח): "עוֹשִׂים סֻכָּה אַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים, כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹשֵׁב הַקַּב"ה בְּדִין עַל בְּאֵי הָעוֹלָם. וּבְיוֹם הַכִּיפּוּרִים הוּא חוֹתֵם אֶת הַדִּין. (וְ) שְׂמָא יֵצֵא דִינָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) לְגַלוּת... (וְלָכֵן) עוֹשִׂים (הֵם) סֻכָּה וְגוֹלִין מִבֵּיתָהֶם לְסֻכָּה, וְהַקַּב"ה מַעַלָּה עָלֵיהֶם כְּאִילוּ גָלוּ לְבָבָל".

כְּלוּמַר, תְּכַלִּית מִצּוֹת יְשִׁיבָה בְּסֻכָּה הִיא, שְׂאֵם נִתְחַיְבוּ יִשְׂרָאֵל גְּלוּת בְּמִשְׁפָּט, חֲלִילָה, הִנֵּה, עַל-יְדֵי יְשִׁיבָה בְּסֻכָּה מִחוּץ לְבֵיתָם, יִחַשְׁבּוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל "כְּאִילוּ גָלוּ לְבָבָל". וְלָכֵן, לְפָנֵי שְׂאֵנוּ יוֹצְאִים מִהַבַּיִת, כְּדִי לְשַׁבֵּת בְּסֻכָּה נוֹהֲגִים לְהַתְּפַלֵּל (לְפִי מִנְהַג אֲשַׁכְּנֹז): "הִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי... (ש) בְּזִכּוֹת צִאתִי מִבֵּיתִי הַחוּצָה (לְסֻכָּה), וְדַרְךָ מִצּוֹתֶיךָ אֲרוּצָה, יִחַשְׁבּוּ לִי זֹאת כְּאִילוּ הִרְחַקְתִּי גְדוּד, וְהֵרַב כְּבַסְנִי מִעֲוֹנֵי וּמִחַטָּאתֵי טְהַרְנִי".

וְשׁוֹב נִשְׁאֲלַת הַשְּׂאֲלָה, וְהֲלֹא לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים, הַקַּב"ה כְּבָר סִלַּח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁהַבְּטִיחָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (וַיִּקְרָא טו', ל'): "כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנֵי ה' תְּטַהְרוּ". אִם כֵּן, מִדּוּעַ שְׁנַחֲשׂוּשׁ שְׂמָא הַתְּחַיְבָנוּ גְלוּת בְּיוֹם הַדִּין?

וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהֵנָּה אוֹמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (אָמַר ק), **שֶׁהַמְּקַטְרָג** רוֹדֵף אַחֲרֵינוּ כְּמוֹ שֶׁרֹדֵף עֲשׂוּ אַחֲרֵי יַעֲקֹב, וְזָכָה לְהִינָצֵל מִמָּנוּ עַל-יְדֵי הַיְשִׁיבָה בְּסוֹכָה. כֵּן גַּם אֲנַחְנוּ נִיצוּלִים מִהַמְּקַטְרָג בְּזִכּוֹת הַיְשִׁיבָה בְּסוֹכָה. וְכַמּוֹ עֲמָקוּ דְּבַרֵי חו"ל, שְׂגִילוֹ לָנוּ שְׁעִנְיָן הַיְצִיאָה בְּחֶג הַסוֹכּוֹת מִהַבַּיִת לְסוֹכָה הִיא בְּבַחֲנֵינָת גְלוּת, הַמְּכַפֶּרֶת עַל עֲוֹנוֹת.

וּלְפִי הָאָמוּר הַבִּיאוּר הוּא **שְׁעִשׂוּ** רוֹדֵף אַחֲרֵי יַעֲקֹב לְהוֹרְגוֹ בְּטַעֲנָה שֶׁהוּא גִלְגּוּלוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהִבִּיא מִיתָה לְעוֹלָם ("יַעֲקֹב דּוּגְמָא דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּוּ, דְּיַעֲקֹב שׁוּפְרִיָּה דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּוּ") (=יַעֲקֹב הָיָה כְּעִין וְכַדְמוּת אָדָם הָרֵאשׁוֹן הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ מִתּוֹרָג), לָכֵן נִתְחַפֵּם יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְשַׁבֵּת בְּסוֹכָה דּוּקָא, שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵינָת גְלוּת הַמְּכַפֶּרֶת, כְּדִי לְהִינָצֵל מִעֲשׂוּ. וְכֵן גַּם אָנוּ, זִרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׁמוּטְלַת עָלֵינוּ בְּיָמִים אֵלּוּ הַמְּשִׁימָה לְתַקֵּן אֶת חֲלָקֵנוּ בְּחַטָּא **עַץ הַדַּעַת**. (שֶׁהָרִי כָּלְנוּ הֵינּוּ כְּלוּלִים בְּתוֹךְ נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן כַּאֲשֶׁר חָטָא).

ונכון שקבלנו כפרה ביום הכיפורים, אולם **המקטרג** עדין ממשיך לרדוף אותנו בטענה שאנחנו חייבים לתקן מה שגרמנו **בחטא עץ הדעת**, כדין ההורג נפש בשגגה (שהרי גרמנו והבאנו מיתה לעולם).
לכן נתחכם הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, להקדים רפואה למכה, ונתן לנו את חג הסוכות, כדי שניצא מן הבית לסוכה, ועל-ידי כך יחשב לנו כאילו הרחקנו נדוד בגלות, ונזכה לכפרה שלימה.
"ראשון הוא לחשבון עונות"

בזהר הקדוש מובא, שבימים שלאחר יום הכיפורים נשארת הארה גדולה, ולכן מוחל הקב"ה גם בימים אלו לישראל, וכפי שפתוב במדרש תנחומא (אמר ס', כב): "ולקחתם לכם ביום הראשון (של סוכות) פרי עץ הדר (=אתרוג)...! וכי ראשון הוא (שוואלים חז"ל)? והלא טו' יום הוא (=הלא סוכות חל ביום החמש-עשרה בחדש)... אלא (משיבים חז"ל) ראשון הוא לחשבון עונות". כלומר, היום הראשון של סוכות הוא יום של התחלת חשבון העבירות החדש, לאחר מחילת העונות ביום הכיפורים. וברור הוא שזוהי מתנה שנותן הקב"ה לבניו, שמוחל להם גם באותם ארבעה ימים שפין יום הכיפורים לחג הסוכות.

הרה"ק הרבי מטאלנא אומר, שמכאן ראייה שההכנה למצוה גדולה יותר מעצם קיום המצוה. שהרי, ארבעת הימים הללו שפין יום הכיפורים לבין חג הסוכות, שבהם אנו טרודים בהכנות לחג הסוכות, לא נחשבים לחשבון עונות. ואילו ביום הראשון של חג הסוכות, שבו אנו מקימים את מצות החג בפועל (=ישיבה בסוכה, נטילת לולב), ביום זה הוא ראשון לחשבון העונות (=מתחיל "מונה" הספירה של עונותינו).

הגה"ק רבי יהונתן איבשיץ אומר בספרו "יערות דבש" דבר נפלא, שלא ארבעה ימים אין **ליצר הרע** אחיזה בנו אלא גם היום הראשון של חג הסוכות, דהיינו חמישה ימים לאחר יום הכיפורים יש **הארה גדולה**, ואין ליצר הרע אחיזה בהם.

וזהו שפתוב בתורה: "ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך", וכתב הרמ"ע, שפתיבה "איבה" יש רמז לימים המסוגלים לתשובה: הנה, א' של "איבה" רומז ל-א' של ראש השנה, י' רומז לעשרת ימי תשובה, ב' רומז ליום ב' של ראש השנה, והאות ה' רומזת לאותם חמשה ימים שלאחר יום הכיפורים, שאין לשטן שליטה עליהם. ארבעת המינים הם "מאני קרבא" (=כלי זין)

על הכתוב, "ולקחתם לכם ביום הראשון (של סוכות) פרי עץ הדר (=אתרוג)...", אומר הזהר הקדוש, שאותם ארבעה מינים הם כלי זין וכלי מלחמה, ובהם יכולים ישראל לנצח את אויביהם בדין!

בענין זה מסופר, שבשנה אחת בערב ראש השנה הגיע אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א חסיד אחד, שהיה גר בכפר אחר, וצרתו בפיו: הפריץ של העירה גזר גזרה נוראה על כל יהודי הכפר, והיה אם תצא הגזרה לפועל, מאות יהודים ישארו מחוסרי פרנסה, ואולי יהיו גם נועדים לגירוש! אותו חסיד הצליח להבריח את עצמו את תגובל, ובקש להיות לשליח עבור כל העירה, לפעול ישועה ולבקש מהרבי שיבטל את הגזרה!
שאל אותו הרבי: האם השתדלתם בדרךים טבעיות? ענה החסיד, שכבר עשו כל מיני השתדלויות, אבל ללא הועיל, הפריץ הוא רשע ועריץ, ואי-אפשר לשנות את דעתו בזה. דבר אחד בלבד - המשיך החסיד - יכול לשנות את המצב. וזאת, אם ימות בנו יחידו של הפריץ, דאז יתעצב אל לבו ויתחרט על מה ששלח ידו ביהודים, ורק בזה יש לנו תקווה (שכן, כך היה דרך הפריצים בימים ההם, שהיו מאמינים, ובבוא עליהם צרה, פשטו במעשיהם, והקלו לזמן מה על היהודים). כששמע זאת הרבי, לא נח ולא שקט בתפילותיו בימים הנוראים, ואף דבר עם חסידיו בשיחותיו הקדושים מענין הגזרות ולעורר רחמים. וגם לא נתן לאותו חסיד לחזור לביתו קודם סוכות, באוקרו שה-ד' מינים נקראים בזהר הקדוש "מאני קרבא" (=כלי זין), ובהם יוכל לילך למלחמה ובעז"ה לפעול ישועה כרצונו. ואותו חסיד עשה כן, ונשאר אצלו לכל ימי החג.

והנה, באמצע ההושענות, קרא לפתע הרבי לחסיד, ושאלו היכן דר הפריץ, למזרח או למערב העולם. כאשר חשב האיש ומצא, הראה לרבי את הכיוון, ומיד לקח הרבי את הלולב באופן כזה כאילו היה קנה של אש, ועשה כאילו קולע אל מטרה מסוימת, וקרא בקול "פא!" לאחר-מכן המשיך מיד באמירת הושענות. לאחר התפילה אמר לחסיד שלא ידאג עוד, כי כבר היתה הישועה. מיד במוצאי יום טוב נסע החסיד לביתו שמח וטוב לב, ובעודו באמצע הדרך כבר שמע את הבשורה המשמחת, שבנו של הפריץ מת פתאום. ברר את הזמן מתי קרא הדבר, ונתחור לו שבדיוק מתי שירה הרבי עם הלולב, אז מת בנו יחידו של אותו רשע. דברי הרבי נתקומו, והפריץ בטל את הגזרה, וליהודים היתה אורה ושמחה.

אם כך, יהודים יקרים, כאשר "מחוץ תשפל חרב ומחדרים אימה", ונשמע קולו של הצורר האיראני, ימח שמו, שמאים בראש כל חוצות להשמיד את עם ישראל, נקראת לנו כאן הזדמנות עצומה, לאור הדברים שהובאו בזהר הנ"ל, ועל כל אחד יכון השנה עם ארבע המינים לבקר את אותו צורר, ובודאי דברי התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שארבעת המינים הם "מאני קרבא" (=כלי זין) יעמדו לנו, ונזכה לבקר ולהשמיד את "המן הרע הזה" טרם יפיק את זממו, אמן כן יהי רצון חג שמח ושבת שלום לכל בית ישראל!
נא לשמור על קדושת הגיליון

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֲנִי אוֹקִיר וְאֶפְלַח וְאֶזְוֶן וְאֶפְרָס יְתִיכִי" (=אֲנִי אֶכְבֵּד אֶעְבּוֹד וְאֶפְרָס אוֹתָךְ, מִתּוֹךְ "הַכְּתוּבָה")

עַל מִצְוֹת הַסּוּפָה מְבוֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים (וּבְמִיּוּחַד בְּדִבְרֵי רַבְּנֵי בְּעֶלְזָא הַקְּדוּשִׁים זִיע"א), שֶׁלְּסוּפָה יֵשׁ קְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-כֵּן בְּסוּפָה זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת קְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל מְקוֹם, גַּם כְּאִשֶּׁר הַסּוּפָה הִיא בְּחוּץ לְאַרְץ. וְכֵן כְּתוּב הַחֶסֶד לְאַבְרָהָם" (סוּפוֹת, ד"ה אֲשֶׁרִיד, דף לג' ע"ג), שֶׁהַסּוּפָה הִיא בְּבַחֲיִנַת קְדוּשַׁת הַמִּשְׁכָּן.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁחוּז"ל הַקְּדוּשִׁים לְמַדּוֹ שֶׁשִׁיעוּר הַסּוּפָה הוּא עֲשָׂרָה טְפָחִים (לְפָחוֹת) מִהַמִּידוּת שֶׁל הָאָרוֹן וְהַכְּפֹרֶת, שֶׁהִיוּ בַקֶּדֶשׁ הַקּוֹדְשִׁים, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בְּגִמְרָא (סוּפָה ד'): "וְהָאָרוֹן תִּשְׁעָה (טְפָחִים הֵיךָ גוּבְהוּ), וְכַפֶּרֶת טַפַּח, הָרִי כְּאֵן עֲשָׂרָה (טְפָחִים), וְכַתִּיב: 'וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וּדְבַרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכְּפֹרֶת'".

הָרִי מְבוֹאֵר מִכָּאֵן שְׁחוּז"ל הַקְּדוּשִׁים לְמַדּוֹ עַל שִׁיעוּר סוּפָה (=עֲשָׂרָה טְפָחִים) מִהָאָרוֹן וּמִהַכְּפֹרֶת, שֶׁהִיוּ בְּמִקְדָּשׁ בַּקֶּדֶשׁ הַקּוֹדְשִׁים. וְזוֹאת, לְלַמְּדֵנוּ שֶׁהַסּוּפָה הִיא לֹא רַק בַּחֲיִנַת מִקְדָּשׁ, אֲלָא בְּבַחֲיִנַת קֹדֶשׁ קוֹדְשִׁים.

וַיֵּשׁ עוֹד לּוֹמֵר, כְּפִי שְׁכָבֵר הַבְּאֵנוּ (הָאֵר"י זצ"ל שֶׁעַר הַכוֹנוֹת סוּכוֹת דְרוּשׁ ד'), שֶׁ"סוּפָה" בְּגִמְטְרִיָּה 91, וְהִיא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ – "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי". וּבְאַמַּת, שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוֹ מִתְחַלְקִים בְּאוֹתוֹת הַמְּלָה 'סוּפָה': שְׁכּוֹן, הָאוֹתוֹת 'כו' מִהַמְּלָה 'סוּפָה' הֵן בְּגִמְטְרִיָּה "יֵהוּ-ה'" (=26), וְאֵילוֹ הָאוֹתוֹת 'סה' מִהַמְּלָה 'סוּפָה' הֵן בְּגִמְטְרִיָּה "אֶד-נִי" (=65), וְשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוֹ בִּיחַד הֵם, כְּאִמּוֹר, צִירוּף שֶׁל 'סוּפָה' (91=26+65). (וּמִקּוֹר הַדְּבָר בְּתַקּוּנֵי הַזֶּהָר (תִּיקוּן ע' קלו'): "סוּפָה דְאִיהוּ כ"ו ס"ה, וְסִימְנָא הוּי"ה אֶדְנִי").

נִמְצָא, לְפִי זֶה, שְׁכָאֲשֶׁר אָנוּ יוֹשְׁבִים בְּצֵל 'סוּפָה', אָנוּ בְּעֵצִים יוֹשְׁבִים בְּצֵל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ הַלְלוֹ – "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי", וְלִכְךָ הִתְכַּוְּנוּ חוּז"ל, בְּאוֹמְרָם בְּגִמְרָא (סוּפָה ט'): "כְּשֵׁם שְׁחַל שָׁם שְׁמִים עַל הַחֲגִיגָה, כְּךָ חָל שֵׁם שְׁמִים עַל הַסּוּפָה... שְׁכּוֹן, כְּפִי שְׁאִמְרָנוּ, שֵׁם שְׁמִים (=שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ – "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי") חָל עַל הַסּוּפָה. וְהִנֵּה, יְדוּעַ וּמְפֹרָס בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, בְּשֵׁם הַזֶּהָר הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת שֶׁהַקֶּב"ה מְשַׁפִּיעַ לְנִבְרָאִים נִמְשָׁכוֹת, עַל-יְדֵי הַיְחוּד (=הַחִיבּוּר) הַקְּדוּשׁ שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי", וְשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוֹ הֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁעַל-יָדָם מְשַׁפִּיעַ הַקֶּב"ה חַיּוֹת וְשַׁפְּעַ לְנִבְרָאִים.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִים "אֶמֶן" עַל כָּל הַבְּרָכוֹת. שְׁכּוֹן, "אֶמֶן" הוּא בְּגִמְטְרִיָּה 91, וְהוּא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ – "יֵהוּ-ה'" (=26) וְ"אֶד-נִי" (=65), (91=26+65) – וְעַל-יְדֵי כְךָ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים "אֶמֶן" בְּכּוֹנֵה עַל הַבְּרָכוֹת יוֹרֵד הַשְּׁפָעַ מְשַׁמֵּם לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה. (וְצִרְיָכִים לְכוֹן בְּאִמְרַת הַ"אֶמֶן" – "יֵהוּ-ה'", שֶׁהוּא שִׁילוּב שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי").

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, נִבִּין גַּם מֶה שֶׁמְבוֹאֵר בְּדִבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, שֶׁצְרִיךְ לְכוֹן בְּשַׁעַת שְׁאוֹמְרִים "פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ" בְּשֵׁם פֹּא"י – שְׁמִקּוּרוֹ מִרְאִשֵׁי הַתִּיבּוֹת: "פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ", וּמִסְפָּרוֹ 91 – בְּדִיוֹק כְּמִנְיֵן שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי". שְׁכּוֹן, בְּזִכּוֹת שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוֹ פּוֹתַח כְּבִיכּוֹל הַקֶּב"ה אֶת יְדָיו, "וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן" – פִּיּוֹן שְׁצִינּוּרוֹת אֵלוֹ הֵם כְּאִמּוֹר צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁדִרְכָם יוֹרֵד שְׁפָעַ שֶׁל פְּרִנְסָה לְעוֹלָם.

לְכֵן צוּה אוֹתָנוּ הַקֶּב"ה, בְּרוֹב רַחֲמָיו וְחַסְדָּיו, לְאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים, לְשַׁבֵּת בְּסִפָּה, בְּאוֹר הַמִּקִּיף אוֹתָנוּ מִכָּל צֶדַּ מְשַׁנֵּי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ – "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי" (שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר בְּגִמְטְרִיָּה "סוּפָה"), כְּדֵי שְׁעַל-יְדֵי מִצְוֹת הַיְשִׁיבָה בְּסוּפָה נִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ שְׁפָעַ רַב וְטוֹב מְשַׁנֵּי שְׁמוֹת קֹדֶשׁ אֵלוֹ, שֶׁהֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ. וְזֶהוּ מֶה שֶׁמְבוֹאֵר בְּדִבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁבַחַג הַסּוּכוֹת יֵשׁ שְׁפָעַ שׁוֹבֵעַ בְּעוֹלָם, כִּי הִיוֹת וְהַמְשָׁכַת שְׁפָעַ הַפְּרִנְסָה הִיא עַל-יְדֵי שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֶּדֶשׁ – "יֵהוּ-ה'" וְ"אֶד-נִי" (כְּנִרְמֹז בְּרִאשֵׁי הַתִּיבּוֹת פֹּא"י – "פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ"),

וְצִרְיָכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ דּוֹקָא בְּסוּפָה מְשַׁפִּיעַ לָנוּ הַקֶּב"ה שְׁפָעַ שֶׁל פְּרִנְסָה לְכָל הַשָּׁנָה? כְּדֵי לְהַבִּין זֹאת, נִקְדִים אֶת דְּבָרֵי חוּז"ל הַקְּדוּשִׁים הָאוֹמְרִים, שְׁבַמְעַמְדָּהָר סִינֵי, בְּשַׁעַת מִתְּן תּוֹרָה, קֹדֶשׁ הַקֶּב"ה (שֶׁהוּא כְּבִיכּוֹל הַחַתּוֹן) אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַכְּלָה), עַל-יְדֵי חֲפָה וְקְדוּשִׁין. הַקְּדוּשִׁין הִיוּ עַל-יְדֵי מְסִירַת לוחוֹת הַבְּרִית, וְהַחֲפָה הִיְתָה כְּאִשֶּׁר כְּפָה עֲלֵיהֶם הַקֶּב"ה אֶת הָהָר כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עֲלֵיהֶם).

אם כן, שואלים המפרשים, היכן מצינו שהקב"ה אמר לכנסת ישראל, "הרי את מקודשת לי"? שהרי, ידוע שבעת החופה אומר החתן לכלה: "הרי את מקודשת לי".

אומר על-כך ה"מגלה עמוקות": ידוע, שכאשר אומר האישה לאשה "הרי את מקודשת לי", הרי הוא מקדש ומיחד אותה רק לו בלבד, ולא לשום אדם אחר בעולם. ולכן, אם החתן אינו אומר את המלה "לי" – הכלה אינה מקודשת. וכך עשה גם הקב"ה. כאשר חנו ישראל לפני הר סיני, אמר להם ה': "והייתם לי סגולה (=מיוחדים) מכל העמים", ובתיבה "לי" קדש ויחד את ישראל רק לו מכל העמים.

והנה ידוע מה שאמרו חז"ל (ויקרא רבה ב, ב'): "כל מקום שנאמר (בו) 'לי' – אינו זן לעולם, לא בעולם הזה ולא לעולם הבא". ולכן נמצא, כי מה שקדש הקב"ה את ישראל במלה "לי", היה כדי שהקידושין יתקיימו לעד ולעולמי עולמים.

ומוסיף ואומר ה"מגלה עמוקות", שמה שקדש הקב"ה את ישראל במלה "לי", הוא משום שבמלה זו נרמז יחוד הקב"ה עם כנסת ישראל. שכן האות ל' היא האות הגבוהה מבין כל כב' האותיות, כדי לומר: "כי גדול ה' ומהלל מאד". וכן, האות ל' רומזת בצורתה על שמו של ה' יתברך. (האות ל' מורכבת מהאות כ', ומהאות ו' על גבה, שהם בגימטריה 26 – שם "הויה" ברוך הוא). לעומת זאת, האות י' היא הקטנה מבין כל כב' האותיות, והיא רומזת על כלל ישראל, שהם בבחינת "המעט מכל העמים". נמצא, שהחיבור בין האות ל', הרומזת כאמור לה' יתברך, לבין האות י', הרומזת לישראל, מורה על זיווג הקב"ה עם כנסת ישראל לעד ולעולמי עולמים.

ועתה, בא וראה, שהמלה "ישראל" עצמה מורה על יחוד כנסת ישראל עם הקב"ה. שכן, האות י' בתחילת המלה (ישראל) רומזת על כלל ישראל, שהם כאמור בבחינת "המעט מכל העמים". ואילו האות ל' בסוף המלה, שהיא הגבוהה מבין כל כב' האותיות, רומזת לשמו של ה' יתברך, שהוא "כי גדול ה' ומהלל מאד". ובין שתי האותיות נמצאות האותיות ארש. וזאת, כדי לומר לך שהוא יתברך ארש את כנסת ישראל על-ידי חופה וקידושין (ב.צ). ענין זה מסביר את הפתוב במדרש (תני דבי אליהו יז): "כיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', מיד אמר הקב"ה למשה, שיאמר לישראל שיעשו לו משכן, שנאמר: 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'".

וצריכים אנו להבין מדרש זה. וכי מה הקשר בין מה שקבלו ישראל את התורה ואמרו "נעשה ונשמע", לבין מצות בנין בית המקדש ('ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם')?

אלא, כמו שהבאנו במעמד הר סיני קדש הקב"ה את ישראל על-ידי שנתן להם את התורה. ולכן, כמו שהחתן אומר לכלה: "הרי את מקודשת לי", כך אמר הקב"ה לישראל במעמד הנבחר: "והייתם לי סגולה (=מיוחדים) מכל העמים" (וכן "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"). וכמו שהחתן מתיחד עם הכלה לאחר החופה בבית אחד, כך רצה הקב"ה להתיחד עם ישראל בבית המקדש, ולהשרות את שכנינו עליהם.

ולפי זה מבוארת היטב פונת המדרש: "כיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע' – נמצא, שישראל קבלו ברצון את הקידושין של הקב"ה, ונתקדשו בכיכול אליו, יתברך שמו. ולכן "מיד אמר הקב"ה למשה, שיאמר לישראל שיעשו לו משכן, שנאמר 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'". שכן, הקב"ה (=החתן) רצה להשלים את הייחוד עם כנסת ישראל (=הכלה) בבית אחד (=בית המקדש), כדי להשפיע על כנסת ישראל (=הכלה) את שכנינו.

והנה, אומרים חז"ל, שבחלום יעקב אבינו, רמז הקב"ה ליעקב על מעמד הר סיני, ועל החופה והקידושין של כנסת ישראל עם הקב"ה, לעתיד לבוא. וכפי שדרשו חז"ל במדרש רבה (סח, יב'): "ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה". "ויחלם והנה סלם... – אמרו חז"ל: "סלם" זה בגימטריה "סיני". "מצב ארצה" זהו מה שכתוב במעמד הר סיני – "ויתיצבו בתחתית ההר". "וראשו (של הסלם) מגיע השמימה", זהו שנאמר במעמד הר סיני "וההר בער באש עד לב השמים". "והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו" (=בסלם), אלו משה ואהרן. "עלים", זהו מה שכתוב במעמד הר סיני "ומשה עלה אל האלקים". "ויורדים", זהו מה שכתוב במעמד הר סיני "ויורד משה". "והנה ה' נצב עליו", זהו מה שכתוב "ויורד ה' על הר סיני אל ראש ההר".

ולכן, מיד כשהתעורר יעקב מהחלום, הוא התפלל על כלל ישראל, ובקש: "אם יהיה אלהים עמדי...ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש...". שכן, כידוע, הבעל חיב בשארה (=לחם) פסותה (=בגד) וענתה של אשתו, כמו שכתוב:

"שָׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ (=יְחָסִי אִישׁוֹת) לֹא יִגְרַע".

אם כֵּן, כִּיּוֹן שֶׁהַקֶּב"ה קִדַּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִתְן תּוֹרָה, חָיֵב הוּא לָתֵת לָהֶם לֶחֶם לְאֹכֹל וּבְגָד לְלְבוּשׁ. וְזֶהוּ שְׂאֵמֶר יַעֲקֹב: "וְנָתַן לִי לֶחֶם לְאֹכֹל וּבְגָד לְלְבוּשׁ". "וְנָתַן לִי" – כִּיּוֹן שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ קִדַּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בַּמְלָאָה "לִי", אִם כֵּן, חָיֵב הוּא יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל בְּשָׂאֲרָה (=לֶחֶם), כְּסוּתָהּ (=בְּגָדָה) שֶׁל כָּלָתוֹ, כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל. אוֹלָם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ חָיֵב כְּבִיכּוֹל בְּשָׂאֲרָה (=לֶחֶם) וּכְסוּתָהּ (=הַבְּגָד) שֶׁל כָּלָתוֹ, כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל – כֵּן גַּם הַכֹּלָה כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, חָיֵב לְעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַחֲתָן, הַקֶּב"ה.

וְלִכּוֹן, בְּרֹב מִצּוֹת הַתּוֹרָה שְׂצוּנוֹ ה' יִתְבָּרֵךְ, כְּתוּב "וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה... דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם". וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה כָּאֵן. שֶׁכֵּן, הִיא לוֹ (=לֵה' יִתְבָּרֵךְ) לֹמַר לְמֹשֶׁה: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וּמְדוּעַ הוֹסִיף הַקֶּב"ה "וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם"?

אֲלָא, אוֹמְרִים דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת, הַקֶּב"ה קִדַּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, וְלִכּוֹן כְּתוּב: "וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם". "אֲלֵהֶם" – רִאשִׁי תִיבוֹת "הָרִי אֶת מְקוֹדֶשֶׁת לִי". וְזֹאת, כְּדִי לֹמַר לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאֵמַנֶם הַחֲתָן הַקֶּב"ה חָיֵב בְּ"שָׂאֲרָה וּכְסוּתָהּ" שֶׁל הַכֹּלָה, כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל. אוֹלָם גַּם לְכֹלָה יִשְׁנֵן חוֹבוֹת כְּלָפֵי הַחֲתָן – לְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה. עַל-פִּי זֶה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מְדוּעַ יָמֵי חֵדֶשׁ אֲלוּל וְעֲשֵׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה הֵם יָמִים שֶׁל רְצוֹן טוֹב, שְׁבוּ מִקִּבְל הַקֶּב"ה בְּאַהֲבָה אֶת הַשָּׂבִים אֲלֵיו בְּתְשׁוּבָה. שֶׁכֵּן, בְּיָמִים אֵלֶּה, "הַחֲתָן"/הַקֶּב"ה מְבַקֵּשׁ לְעֲשׂוֹת "שְׁלוֹם בַּיִת", וְלְהַתְּפִיֵס עִם "כָּלָתוֹ", כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל לְקִרְאָת הַשְּׁנָה הַחֲדָשָׁה.

עַל-כֵּן רֹמְזִים לָנוּ אוֹתָם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁעֲלָה מֹשֶׁה שְׁנִית לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת: ל' (=30) יוֹם מִרֵּאשׁ חֵדֶשׁ אֲלוּל, עַד רֵאשׁ הַשְּׁנָה, ו-י' (=10) יָמִים עַד לְמַחֲרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים – הָרִי "לִי" (=40) יָמִים, כְּנִסְתּוֹ הַקִּדּוּשִׁין שֶׁל "לִי" – כְּדִי לְהַזְכִּיר לְכְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, לְמִרוֹת מַעֲשֵׂיָהּ, הִיא עֲדִין כָּלָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ שֶׁל בַּעֲלָהּ, הַקֶּב"ה. (וְרִאשִׁי לְהוֹסִיף, שְׁבַע עוּד שְׁבַכָּל הַשְּׁנָה יוֹצֵאת בַּת קוֹל מִהָר חוֹרֵב וּמִתְחַנֶּנֶת "שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים", הִנֵּה, לְקִרְאָת סוּף הַשְּׁנָה, הַקֶּב"ה, מֵרֹב אֶהְבְּתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, שׁוֹאֵג כְּאַרְיֵה כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת כָּלָתוֹ לְהַתְּפִיֵס עִמוֹ. עַל-כֵּן, יָמִים אֵלֶּה – אֲלוּל, רֵאשׁ הַשְּׁנָה, יוֹם הַכִּיפּוּרִים הוֹשַׁעְנָא רַבָּה – הֵם רִאשִׁי תִיבוֹת "אַרְיֵה", לֹמַר לָךְ, שֶׁהַקֶּב"ה שׁוֹאֵג כְּאַרְיֵה כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת כָּלָתוֹ לְהַתְּפִיֵס לְקִרְאָת הַשְּׁנָה הַחֲדָשָׁה ב.צ.).

וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁלֹאֲחֵר "לִי" (=40) הַיָּמִים, לְמַחֲרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים, לְאַחַר שֶׁהַקֶּב"ה הַתְּפִיֵס עִם כָּלָתוֹ כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְטַהַר אוֹתָהּ מִכָּל צוֹנוּתֶיהָ, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם...". הִנֵּה, רוֹצֵה הַקֶּב"ה לְהַתְּיַחַד שׁוּב עִם הַכֹּלָה (=כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל) כְּדִי לְהַתְּחִיל אֶת הַשְּׁנָה הַחֲדָשָׁה בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע רַב טוֹב עַל כָּלָתוֹ (=כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל), וְלְקַיֵּם בְּכָךְ אֶת חוֹבָתוֹ שֶׁל הַחֲתָן: "שָׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע".

וְלִכּוֹן צְוּנוֹ ה' יִתְבָּרֵךְ לְבָנוֹת סוּפָה, שֶׁהִיא כְּאֵמֹר בְּבַחֲיִנַת מְקֻדָּשׁ, כְּדִי שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ יוֹכֵל שׁוּב לְהַתְּיַחַד עִם הַכֹּלָה (וְזֶהוּ "עִנְתָּהּ"), כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ עַל כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל (=הַכֹּלָה") אֶת שְׂכִינָתוֹ, וְלְהַשְׁפִּיעַ עֲלֶיהָ פְּרִנְסָה בְּשַׁפְּעַ לְכָל הַשְּׁנָה הַחֲדָשָׁה. (וּכְדִי לְהַבִּין אֶת מַעֲלַת חַג הַסּוּפּוֹת צְרִיכִים אָנוּ רַק לְהַתְּבוֹנֵן – שֶׁהָרִי, בְּעוּד שְׁבַמְשַׁכֵּן וּבְבֵית הַמְּקֻדָּשׁ הַיִּיחוּד שֶׁל הַקֶּב"ה הִיא עִם הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה/כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּד, הִנֵּה, בְּחַג הַסּוּפּוֹת, הַיִּיחוּד שֶׁל הַקֶּב"ה הוּא עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֵיתָנוּ יַחַד פְּרָטִי, דַּבֵּר שְׁלֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוֹם, אֲלָא רַק בְּסוּפָה. ב.צ.). (עַל-פִּי "אוּרָה שֶׁל תּוֹרָה") גַּם מִזְדִּים חֲשָׁד עֲבָדָד אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אִזּוּ אֵיתָם וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב" (תְּחִילִים יט', יד')

עַל הַפְּסוּק "אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אִזּוּ אֵיתָם, וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב", אוֹמֵר הַרַח"ק רַבִּי מְנַחֵם מְגַדֵּל מְקוֹצֵק זִיע"א: "אִזּוּ" עוֹלָה לְמִנְיָן שְׂמוּנָה, לְרִמּוֹז עַל "שְׂמִינֵי עֲצָרֶת" – לֹמַר לָךְ, שְׂבִיוֹם "שְׂמִינֵי עֲצָרֶת" מִתְּקִיִם בּוֹ "וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב" – הַקֶּב"ה מְנַקֵּה אוֹתָנוּ אֶפִּילוֹ מִפְּשַׁע רַב".

הַרַח"ק רַבִּי מְנַחֵם מְגַדֵּל מְקוֹרְקָא זִיע"א אוֹמֵר: עֲבָרְנוּ כְּזֶה רֵאשׁ הַשְּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא, וְכְּזֶה יוֹם כִּיפּוּר קְדוּשׁ, וְאַחֲרָיו נְכַסְנוּ לְסוּפָה וְאַנְחָנוּ בְּשִׁמְחָה. אוֹמֵר לָנוּ הַקֶּב"ה: אִם לֹא תִהְיוּ שׁוֹטִים אַרְאֶה לָכֶם עוֹד יוֹתֵר טוֹב. מָה הוּא? שְׂמִינֵי עֲצָרֶת. וְאַסְמַכְתָּא לְכָךְ נִיתָן לְרֵאוֹת מִמָּה שְׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה עַל מְסַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָר (שְׂמוֹת יג', כ):

"וַיִּסְעוּ מִסַּכַּת וַיַּחֲנוּ בְּאֵיתָם" – אַחֲרֵי שְׁנוֹסְעִים מִסּוּפּוֹת, חוֹנִים בְּ"אֵיתָם", שְׂרוּמֵז לְ"אִזּוּ אֵיתָם, וְנִקִּיתִי מִפְּשַׁע רַב". וְהַרַח"ק בַּעַל הַ"אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל" מוִיז'נִיץ זִיע"א נִתָּן הַסֵּבֵר לְכְּתוּב עַל עֲבָד עֲבָרֵי (דְּבָרִים טו', יג-יד): "וְכִי תִשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מִעַמְּךָ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם. הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֶּאֱנָדָה וּמִגִּרְנָדָה וּמִיִּקְבָדָה", שֶׁהִנֵּה רִאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל "וְכִי תִשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מִעַמְּךָ" הוּא "חוֹתָם" – לֹמַר לוֹ יִתְבָּרֵךְ: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲכָשִׁיו כְּשֶׁאַתָּה חוֹתָם אֶת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, אֵל תִּשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי" – אֲלָא הַעֲנִיק תַּעֲנִיק' לָנוּ, וְתִשְׁפִּיעַ לָנוּ כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת... (עַפ"י "פְּנִינִים")

חַג שְׂמַח וְשִׁבְתָּ שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

כְּנִיסַת הַחֹג: 18:12

בס"ד פְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת

יְצִיאַת הַחֹג: 19:18

ערש"ק יד' תשרי תשע"ד (18.9.13)

הַפְּטָרָה: "הַגָּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי יִצְפְּנֵנִי (=יִסְתִּירֵנִי) בְּסֻכָּה" (תהילים כו')

סִפֵּר אֶחָד מֵתְלִמִּידָיו שֶׁל הַגַּה"ק בְּעַל שׁו"ת "וַיַּעַן יוֹסֵף" זיע"א, שְׁפַעַם, בְּלִיל רֵאשׁוֹן שֶׁל יוֹם טוֹב סוּכוֹת, כְּשֶׁעָמַד רַבְּנוּ לְהִיכָנֵס אֶל סוּכָתוֹ וּלְקַדֵּשׁ, נִזְדַּמְּן לְפָנָיו יְנוּקָא כְּבֵן שְׁנַתִּים, יָלְדוּ שֶׁל אֶחָד הַקְּרוֹאִים אֶל שׁוּלְחָנוֹ. שָׁאֵל הַגָּאוֹן אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק: אָמור נָא יָלְד! מָה טַעַם אָנוּ יוֹשְׁבִים הַיּוֹם לְאֹכֹל בְּסוּכָה? הַיָּלֵד הַשֵּׁיב כִּיאוֹת לְגִילוֹ, "כִּי כֵן צִוְּתָה אִמָּא". רַבְּנוּ זיע"א הִתְלַהֵב מְאֹד לְמַשְׁמַע תְּשׁוּבָתוֹ, וְקָרָא: הָאֵחָ! כִּמָּה הֵיטֵב תִּינוּק זֶה הַשֵּׁיב! כִּי בְּאִמַּת זֶה סוּד מְצוֹת סוּכָה, כִּי כֵךְ נִצְטוּיְנוּ מֵאִמָּא עֵילָאָה, הִיא הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, לְהִיכָנֵס תַּחַת כְּנַפְיָהּ לְסוּכָה. שְׂכֵן, "אִם הַבְּנִים" מְבַקְּשֵׁת לְסוּכָךְ עַל בְּנֵיהֶ, עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְהִסְתִּירֵם מִכָּל פֶּגַע וְכָאֵב בְּעַדָם. (וְזֵהוּ: "כִּי יִצְפְּנֵנִי (=יִסְתִּירֵנִי) בְּסֻכָּה").

וְכַדְבְּרֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ "בְּשַׁעָה דְּבַר נֶשׁ יִתִּיב בְּמִדּוּרָא, דָּא צֵלָא דְמַהִימְנוּתָא שְׂכִינְתָא פְּרָסָא גְדַפָּאָה עֲלֵיהֶ" (=בְּשַׁעָה שֶׁהָאָדָם יוֹשֵׁב בְּסֻכָּה, שֶׁהִיא צֵל הָאֲמוּנָה, הַשְּׂכִינָה פּוֹרֶסֶת אֶת כְּנַפְיָהּ עֲלֵיו). וְהִגָּה אוֹתָהּ הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, נוֹהֶגֶת עִם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ הַתְּנַהֲגוּת (=יְחָס) הַתְּרַנְּגוּלַת לְאֶפְרוּחֶיהָ. בְּתַחֲלִילָה הִיא מְכִינָה לָהֶם מְזוֹן, וְלֵאחֲרַי מִכֵּן הִיא קוֹרֵאת לָהֶם לְאֹכֹל מָה שֶׁהִכִּינָה עֲבוּרָם. וְכֵן הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, מְקַצִּיבָה לְיִשְׂרָאֵל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וּבַיּוֹם הַכְּפוּרִים אֶת מְזוֹנָם וּפְרִנְסָתָם לְכָל הַשָּׁנָה, וְאֵילוּ בְּחַג הַסְּכוּת הִיא מְכִנִּיסָה אוֹתָם תַּחַת כְּנַפְיָהּ, וְסוּכְכַת עֲלֵיהֶם בִּישִׁיבָתָם בְּסֻכָּה בְּצֵל הָאֲמוּנָה, וְהֵם חוֹסִים בְּצִילָהּ וְאוֹכְלִים מֵהַמְּזוֹן שֶׁהִכִּינָה לָהֶם.

הִרָה"ק בְּעַל "חִידוּשֵׁי הַרִ"ם" זיע"א הָיָה אוֹמֵר, אֲכֵן "יֵשׁ לָנוּ אִמָּא טוֹבָה". וְכְמוֹ שְׂאִמָּא מְנַקָּה אֶת בְּנֵיהֶ הַקֶּטָן, וְאַחַר רוּחֶצֶת אוֹתוֹ, וְלְבַסּוֹף עוֹטְפַת אוֹתוֹ לְבַל יִתְקַרֵּר. כֵּךְ, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נוֹשְׁפִים לָנוּ בְּשׁוֹפֵר, כְּדִי לְנַקּוֹת אוֹתָנוּ "מֵאֲבָק" הַמְּקַטְרָגִים. בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, "רוּחֶצִים אוֹתָנוּ" מִכָּל הָעוֹנוֹת, וּבְסוּכוֹת "עוֹטְפִים וּמְכַסִּים אוֹתָנוּ".

בְּסִפֵּר "צִמַח דּוֹד" מוֹבָא, שְׂכַשֵּׁם שְׂאֲנוּ רוֹאִין כְּשֶׁהֵילֵד יוֹצֵא מִמְעֵי אִמּוֹ מְלַפְפִין אוֹתוֹ בְּפַגְדִים שְׂלָא יִזִיק לוֹ שִׁינוּי הָאוִיר – כֵּךְ גַּם בִּיּוֹה"כ הַקַּב"ה מוֹחֵל לְעוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשִׂים יִשְׂרָאֵל כְּתִינוּק שְׁנוּלָד, וְעַל-כֵּן הַקַּב"ה סוּכָךְ עֲלֵיהֶם בְּצֵל סוּכָה, לְבוֹשֵׁי יָקָר כְּאִדָם שֶׁמְלַפֵּף אֶת בְּנוֹ... ("פְּנִינִים")

"אֱלֹהִים דְּבַר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה אַחֲלָקָה שְׂכָם וְעַמְּק סְכוּת אֲמַדְד"

בְּאוֹר נִפְלָא נָתַן הִרָה"ק רַבִּי יִשְׁשַׁכָּר דַּב מִבְּעֵלְזָא זיע"א עַל הַפְּסוּק (תהילים ס, ח) "אֱלֹהִים דְּבַר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה אַחֲלָקָה שְׂכָם וְעַמְּק סְכוּת אֲמַדְד". וּבְכַךְ הוּא מְסִיק, שֶׁשִׁיעוֹר דְּפָנוֹת הַסוּכָה הֵם רְמֵז לְכַפָּרָה עַל עוֹנוֹתֵינוּ בְּמִשְׁךְ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה...! הָא כִּי צִדָּד?

הַגָּה, כִּידוּעַ יוֹם הַכִּיפּוּרִים, הוּא הַיּוֹם הַקְּדוּשׁ אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַחֲלִילָה וְלְסַלִּיחָה וְלְכַפָּרָה, וְלְמַחֲוֵל בּוֹ אֶת כָּל עוֹנוֹתֵינוּ. וְאִם נוֹסִיף עוֹד אַרְבַּעַה יָמִים שְׂלָאֲחַר יוֹם כִּיפּוּר אֱלוֹ יָמִים שִׁישְׂרָאֵל עֲסוּקִים וְטְרוּדִים בְּמַצּוֹת שֶׁל הַסוּכָה, וְאִינָם עוֹשִׂים עוֹנוֹת. נִקְבַּל חֲמִשָּׁה יָמִים מִתּוֹךְ 365 יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁבָּהֶם יִשְׂרָאֵל נִקְיָם מִכָּל חַטָּא וּפְשָׁע. אִם כֵּךְ נִשְׂאָרוּ לָנוּ 360 יָמִים, בָּהֶם יְכוֹל הָאָדָם לְחַטּוֹא וּלְפָשׁוּעַ חָס וְשָׁלוֹם.

וְזֵה הַרְמֵז בְּכַתוּב: "אֱלֹהִים דְּבַר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה". דְּהִינּוּ "אֶעֱלֶזָה" (=5) – אֲשַׁמַּח בְּאוֹתָם חֲמִשָּׁה יָמִים שֶׁהֵם בְּלֵי עוֹנוֹת. "אַחֲלָקָה" – אַחֲלַק אֶת הַ(=5) אוֹתָם חֲמִשָּׁה יָמִים, מִחֲשַׁבּוֹן 365 יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְיִשְׂאָר "שְׂכָם" בְּגַמְטְרִיָה 360 יָמִים, שְׁנַכְשָׁלִים בָּהֶם חָס וְשָׁלוֹם בְּעוֹנוֹת.

אֲבַל הַקַּב"ה, אֲבִינוּ אֲב הַרְחֵמֵן רוּצָה שְׂגַם בְּאוֹתָם 360 יָמִים לֹא נִתְלַכְלַךְ. לְפִיכֵךְ "וְעַמְּק סְכוּת אֲמַדְד" – הַכּוֹנֵה הִיא כִּי שִׁיעוֹר הַכֶּשֶׁר סוּכָה הוּא שְׂלֵשׁ דְּפָנוֹת, וְכָל דּוֹפֵן כְּשֶׁר הוּא (בְּגוֹבָה שֶׁל) עַד עֲשָׂרִים אֲמָה. וּמֵאחֲרַי וְכָל אֲמָה הִיא שְׂשֵׁה טְפָחִים, נִמְצָא שְׂשֵׁלשׁ דְּפָנוֹת הֵן בְּדִיוּק 360 טְפָחִים.

וְלִכֵּן נִמְצָא, שְׂכָל טְפָח וְטְפָח שְׁבַמִּידוֹת הַסוּכָה מְכוּן כְּנֶגֶד יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה, לְכַפֵּר עַל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה. וְזֵהוּ שְׂרָמֵז הַכְּתוּב "וְעַמְּק סְכוּת אֲמַדְד" – דְּהִינּוּ, אֲמַדּוּד עַמְּק וְגוֹבָה שֶׁל שִׁיעוֹר הַסוּכָה, שֶׁהֵם מְסַפֵּר 360, כְּדִי לְכַפֵּר עַל 360 יָמִים, בָּהֶם עוֹשִׂים עוֹנוֹת, וְזֵהוּ שְׂכַתוּב בְּתִהִילִים (לט, ו): "הַגָּה טְפָחוֹת נִתְתָה יָמִי" – שְׂצָרִיךְ לְשַׁבַּח אֶת

הבורא יתברך שנתן את הטפחים של שיעור סוכה לכפר לנו על 360 ימי השנה... ומוסיף הרה"ק בעל ה"שפתי צדיק" זיע"א, ואומר: "סוכה" ראשי תיבות "ויאמר ה' סלחתי כדברך". שכן, כאשר השכינה שרויה בינינו, הוא יתברך מושב אותנו בצלו בצילא דמהימנותא (=בסוכה), וסולח ומוחל על כל **עונותינו**... ("פנינים")
ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון"

על הכתוב, "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון", אומר הגאון מוילנא זיע"א: בדרך כלל אדם מקים את המצות באיבר מסוים. הנה, למשל, את הלולב הוא נוטל בידו, קריאת שמע הוא קורא בפיו, תפילין הוא מניח על זרועו ועל ראשו, וכך בכל המצות. אך יש רק שתי מצות שהאדם נכנס עם כל גופו בתוך המצוה – מצות סוכה, ומצות ישוב ארץ ישראל. ועל-כך רמז דוד המלך (תהילים עו, ג): "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון". "ויהי בשלם" – מתי האדם נכנס כשהוא שלם בגופו לתוך המצוה? ב"סוכו" – כשהוא יושב בסוכה. וגם כאשר "ומעונתו (=ביתו) בציון" – כשהוא דר בארץ ישראל).

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שישב בסוכה עם קהל חסידיו, וירד גשם שוטף. הצטער היושבים, שראו בכך סימן רע, כדברי חז"ל בגמרא (סוכה כח): "בזמן שיורדים גשמים בחג הסוכות, משל למה הדבר דומה? לעבד, שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו קיתון על פניו". אמר להם הרבי: חס ושלום שניפול לתוך עצבות. להיפך, אני רואה בכך סימן טוב! ונכון שכך כתוב בגמרא. אלא, שאפשר לומר, שהדבר דומה לאם שיש לה ילד מפואר ונפלא, והיא מפחדת מעינא בישא (=מעין הרע), ולכן היא יורקת לו על פניו. אף כאן, אנו – עיני ה' יתברך, מצוינים במעלות ובמידות טובות, אחרי שעברו עלינו כאלו ימים געלים ונוראים, וכדי שלא תשלוט בנו עין הרע, הוא יורק בפנינו, כסגולה להינצל מהמזיקין... ("פנינים")
"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר (=אתרוג)..."

כתוב במדרש תנחומא (אמר ס', כב'): "ולקחתם לכם ביום הראשון" (של חדש תשרי), וכי ראשון הוא (שואלים חז"ל)? והלא טו' יום הוא (=היום החמש-עשרה בחדש)... אלא (משיבים חז"ל) ראשון הוא לחשבון **עונות**. אם וצריך להבין ענין זה מהי פונת חז"ל באומרם: "ראשון הוא לחשבון **עונות**"?
בספר "פרים הצבי" מובא, שבאכילת אדם הראשון מעץ הדעת יש בחז"ל מחלוקת איזה פרי היה זה. והנה, אחת הדעות היא שפרי עץ הדעת היה אתרוג (בראשית רבה ט"ו). יוצא אפוא, כי החטא הראשון **שחטא** האדם הראשון התחיל מן האתרוג. וזהו הפשט של דרשת חז"ל, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר..." "הדר – ראשון לחשבון **העונות**". שכן, זו היתה ה**עבירה** הראשונה לחשבון **העונות**, חשבון שמשתרך ונמשך עד היום...
"המצטער פטור מן הסוכה"

מסופר כי באחת השנים נשבו בעיר ברֵאד רוחות חזקות ביותר בחג הסוכות. באותו זמן היה גר שם הגה"ק רבי אריה ליבוש זיע"א, אביו של הרה"ק בעל ה"דברי חיים" זיע"א, שכמעט נמנע מלישון בסוכה. אך אף-על-פי-כן אונתה נפשו לקים מצות סוכה כדת, אבל לא רצה לישון לבד, ולכן הזמין אצלו את חניט העיר, כדי שישן עמו בסוכה. באחד הלילות הסתערו רוחות חזקות וגשמים עזים, והסוכה היתה מוצפת כלה בקמים, עד שגם החניט לא רצה ללכת אתו. נסה הרב לשדלו בדברים ובכסף, אך ללא הועיל, עד שלבסוף הבטיח לו מחצית מחלקו בעולם הבא, אם יבוא אתו! ועל-כך הסכים החניט ונענה לו. לאחר כמה שנים חלה אותו חניט ונפל למשכבו, והגיע למצב של גסיסה. לפתע ראה לפניו את דמותו של הרה"ק רבי אריה ליבוש זיע"א, שכבר היה בעולם האמת, עומדת לפניו ונכנסת אתו בדברים. שאל רבי אריה את החניט, אם זוכר הוא את אותו מעשה. החניט לא זכר מאומה מפל הנעשה, עד שנתן לו הרב כמה סימנים, ואז נזכר בכל המאורע. אמר לו הרב: הנה באתי לקחת אותך אתי להיכלי, ותשב שם לידי, ותקבל מחצית משכרי. אולם, הברירה בידיך: אם תרצה ותותר על הבטחתי – יוסיפו לך שנות חיים. הלה, שהיה אדם פשוט ומגושם, בחר בחיים, ומחל על ההבטחה. ומיד החל להזיע בכל גופו, ותוך כמה ימים ירד ממשכבו, וחזר לאיתנו. כעבור משך זמן, התבונן בכל מה שקרה אתו, ונקף אותו מצפוננו ולבבו בחרטה ובהתמרמרות על אשר עשה. כשנודע לו כי בן יש לאותו צדיק בעיר צאנו, הלא הוא הרה"ק בעל ה"דברי חיים" זיע"א, החליט לנסוע אליו. כשהגיע אל הצדיק, שפך לו את מר לבבו ואת כל אשר קרהו. הרבי שמע את סיפורו, וחינף קל עבר על פני קודשו, ונענה ואמר: אין מה לעשות, הטפש נשאר טפש במקומו... והמקח והממכר אף הוא נשאר על מקומו... **חג שמח לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַחֶג: 18:12

בס"ד פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת

יְצִיאַת הַחֶג: 19:18

עַרְשׂוֹת יְד' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ד (18.9.13)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספך מגרנך ומיקבך"

על הכתוב (דברים טו, יג): "חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספך מגרנך ומיקבך", דרשו חז"ל בגמרא (סכה יב): "באספך מגרנך ומיקבך, בפסולת גרן ויקב הכתוב מדבר".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע בחרה התורה לתאר את מהותו של חג הסוכות וקרא "בפסולת גרן ויקב"? ונראה לבאר ענין זה על-פי מה שפיתב האריו"ל, שכל התורה והמצוות שהאדם עושה בעודו רשע, לא עולים למעלה, לצד הקדושה, אלא להיפך – הם הולכים לצד הקליפה (=הטומאה). ורק לאחר שחזר האדם בתשובה – אז מחזיר הוא את כל לימוד התורה והמצוות שעשה כשחטא, בחזרה לצד הקדושה.

וכפי דבריו הקדושים של האריו"ל (או"ח סימן תקע"א): "ודע, שכל המעשים (=המצוות) שאדם עושה, ותורה שלומד בעודו רשע – בעונותיו הרבים (הוא) מוסיף כח בקליפות (=כוחות הטומאה). (וכל זה), עד שחזר בתשובה – (שרק אז הוא) מוציא מהקליפה (את כל התורה והמצוות שהיו שבויים שם, ומחזירם לצד הקדושה)".

וזהו שרמזה התורה (בראשית כה, כו): "ויהי עשו איש ידע ציד". דהינו, היצר הרע, הוא שרו של עשו, הוא "ידע ציד" – כלומר, דרכו היא לצוד את התורה שאיש ישראל עושה בעודו רשע.

לפי זה מבאר ה"תפארת שלמה" (סכה, דיבור הראשון), שבחג הסוכות יש תיקון לתורה ולמצוות שקימו ישראל טרם שישבו בתשובה מעונותיהם וממעשיהם הרעים. שכן, כפי שלמדנו, כאשר האדם מקים תורה ומצוות כשהוא רשע, לפני שהוא חוזר בתשובה, נופלים כל תורתו ומצותיו בתוך הקליפות, ועתה הם בבחינת "פסולת גרן ויקב".

ועל-כך רומז הכתוב: "באספך מגרנך ומיקבך, בפסולת גרן ויקב הכתוב מדבר". שכן, בחג הסוכות יש תיקון ועליה לתורה ולמצוות של האדם שנפלו בקליפות, והם בבחינת "פסולת". ועתה, בחג הסוכות ניתן לאסוף/להוציאם מהקליפות, ולהשיבם לצד הקדושה.

"שמצה גוררת מצוה, ועבירה גוררת עבירה" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ידוע מהספרים הקדושים, שגם על חטא בשגגה צריכים אנו כפרה. ואמנם נכון ואמת, שעל חטא בשגגה לא נענשים, אולם מכיון שכלל גדול הוא בידינו, ש"עבירה גוררת עבירה" (מסכת אבות ד) – לכן, נמצא שעל-ידי חטא בשוגג, יכול האדם להיגרר לעבירות נוספות וחמורות יותר. שהרי, כאמור, "עבירה גוררת עבירה".

על-כן, ראוי וצריך לעשות תשובה וכפרה על העבירות בשוגג, כדי לעצור את שרשרת העבירות. ועתה, בא וראה מה שמצינו ב"דברי חיים" להגה"ק מצאנו זיע"א ("פי תבוא"): "שמעתי ממורי ז"ל (הרה"ק מראפשיץ זיע"א), שאמר בשם הקדוש (ה)אלקי האדמו"ר מוה"ר אלימלך זצ"ל ("הנעם אלימלך"), שצריך לעשות תשובה על עבירה ראשונה (=כונתו היא על עבירה שעבר בהיותו תינוק, כשלא היתה בו דעת), שאמרו עליו ("הנעם אלימלך") וצלה"ה, שעשה תשובה, ושרף את ידיו, על אשר הפה על שדי אמו, בהיותו תינוק... והנה, על כוונתך הוא, מחמת שעבירה גוררת עבירה... ולכן צריך לפשפש (במעשיו), עד בוא אל דבר קל למאד וכמעט לא נחשב...".

ומזה מסיק ה"דברי חיים", שצריך לעשות תשובה אפילו על עבירה שעשה בימי ינקותו, כדי שדבר זה לא יגרום לו לחטא בדבר יותר חמור, שהרי "עבירה גוררת עבירה". ולכן ראוי לעשות תשובה על-כך, כדי להפסיק את שרשרת העבירות.

על-פי זה יובן לנו, מדוע המקטרג מתעורר מיד לאחר יום הפיפורים, ורודף אחרי ישראל כדי להחטיאם, עד שהקב"ה מציל אותם ומחביאם בתוך הסכה, בתוך האור המקיף. וכפי שאומר הזוהר הקדוש (אמר ק), כי עשו הוא המקטרג שרודף תמיד אחרי יעקב (=ישראל), כדי לקטרג עליהם, כמו שפיתב (בראשית כו, מא): "וישטם עשו את

יעקב... ויאמר **עשו**... אהרנה את יעקב אחי". על-כן, בימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים, יעקב בורח מפני **עשו**. וכאמור, הקב"ה מציל את ישראל מיד **המקטרג** על-ידי הכניסה לסכה. שכן, אמת שאחרי יום הכיפורים כבר כבר הקב"ה לישראל על כל **עונותיהם**. אולם, מכיון שעד אז עשו ישראל תשובה מיראה מאימת יום **הדין**, נמצא שעדין נשארו ברשותם **עונות** בשגגה.

וזאת, כפי שמביא ה"קדושת לוי" (על-פי הגמרא, יומא פו), שעל-ידי תשובה שעושה האדם **מיראה** – **הזדונות** שלו הופכות לשגגות. אך אם עושה האדם תשובה **מאהבה** להקב"ה, **הזדונות** שלו הופכות ל**זכויות** (=למצות). והנה, בראש השנה וביום הכיפורים, עושים ישראל תשובה **מיראה**, מפחד יום **הדין**, כי המלך יושב על פס המשפט, ועל-כן **הזדונות** שברשותם הופכים לעבירות בשגגה. ומאחר ו"**עבירה** גוררת **עבירה**", רודף המקטרג אחר ישראל, כדי להחטיאם עוד. על-כן הושיב אותנו הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, בתוך **האור המקיף** של הסכה, כדי להאיר לנו מלמעלה **אור בהיר** ולסיע לנו לחזור בתשובה **מאהבה**, שאז **הזדונות** נעשות לנו **זכויות**. לכן אומר הזוהר הקדוש: "כיון שיתבו בסופות, הא אשתזיבו מן מקטרגא, וקודשא בריך הוא תדי בבניו" (=כיון שיושבים בסופות, הם (=ישראל) ניצלים מן **המקטרג**, והקב"ה שמח בבניו).

שכן, על-ידי התשובה **מאהבה**, שאז כל הזדונות נהפכות ל**זכויות**, שוב אין עילה ל**מקטרג** לרדוף אחרינו, אלא, אדרבא – כל **העונות** שנהפכו ל**זכויות** הם בבחינת "**מצוה** גוררת **מצוה**" – דבר המסיע לנו לעבוד את ה' כל השנה בתורה ובמצות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שלא להפריד מן הבנין"

הרב מנחם רקנטי כתב (פרשת "אמר"), שצריך לסמוך את האתרוג עם שאר המינים, "שלא להפריד מן הבנין" – פונתו, שארבעת המינים כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה (=י-ה-ו-ה), ברוך הוא, כאשר האתרוג הוא כנגד האות ה' האחרונה משמו יתברך (=י-ה-ו-ה). לכן יש להצמיד את ארבעת המינים בשעת הנענוע, כדי לא להפריד חלילה את שמו יתברך.

ומספר שם הרקנטי, שבחג הסופות התארח בביתו חסיד אחד. ובלילה, כאשר ישן הרקנטי בסופתו, ראה בחלומו את אורחו כותב את השם המפורש, ומרחיק את ה-ה"א האחרונה משלשת האותיות הראשונות (=י-ה-ו-ה), ואמרתי לו: מה זה עשית? והשיב לי: כך נוהגים במקומנו. ואני בחלום מחיתי בו וכתבתי את השם שלם. כאשר התעוררתי, מאד השתוממתי על זה המראה, ואין מבין.

למחרת בבקר, בעת נטילת הלולב, הבחין הרקנטי, שאורחו מנענע את הלולב לבדו בלא אתרוג. והחלום הובהר למפרע. שכן, האתרוג הוא כנגד האות ה' האחרונה משם הוי"ה (=י-ה-ו-ה), וכאשר נענע את המינים ללא האתרוג הרי הוא מפריד את שם הוי"ה. ספר הרקנטי לאורחו את דבר חלומו, והוא חזר בו והתחיל לנענע עם האתרוג. וסים את דבריו הרקנטי וכתב, שחז"ל רמזו על סוד זה, שהלולב ומיניו מרמזים לאותיות השם המפורש.

הנה, במדרש אמרו: פרי עץ הדר זה הקב"ה, שנאמר: "הוד והדר לפניו (תהלים צו, ו). כפות תמרים, אף הוא רומז להקב"ה, שנאמר: "צדיק כתמר יפרח". וכן ענף עץ עבות (=ההדסים) רומזים להקב"ה, שנאמר: "והוא עומד בין ההדסים" (זכריה א, ח). וכן ערבי נחל רומזת להקב"ה, שנאמר: "סלו לרוכב בערבות" (תהלים סח, ה). "אל תבואני רגל גאווה"

פעם אחת שמעו מקורביו של האדמו"ר משינאוונה (רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם), שמודה הוא לבורא עולם על שזמן לו אתרוג כשר ומזהו לזג הסוכות. לפתע התערב אחד מהחסידים בשיחה, ואמר: "לי יש אתרוג נאה יותר משל אתרוגו של הרב". בשמוע הצדיק את דבריו, אמר לו מיד: "חוששני שאתרוגך פסול". מהר הלה ורץ לביתו, נטל את אתרוגו והביאו אל הרבי. הסיר הרב את עטיפת הפשתן, ולעיני כל התגלה אתרוג מדהים ביופיו, בגודלו ובצורתו. התבונן בו הרבי היטב, ומצא בו חור זעיר שחדר פנימה, שגרם לפסול את האתרוג.

פניו של החסיד החורו. פנה הוא אל הרב, ושאל אותו: "כיצד הרב ידע כי האתרוג שברשותך פסול. שכן, אמרו חז"ל הצדיק: "לא מדובר ברוח הקדש, ואין כאן כל פלא שידעתי שהאתרוג שברשותך פסול. שכן, אמרו חז"ל שהאתרוג הוא פרי של ענוה. ורמז לדבר: "אתרג" (בכתיב חסר) הוא ראשי תיבות של – "אל תבואני רגל גאווה" (תהלים לו, יב). משום כך, כשראיתי כיצד הנך מתגאה באתרוגך הבנתי מיד שהוא פסול. שכן, אתרוג כשר אינו מביא לידי גאווה. חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲקֹב נֹסַע סִכְתָּה וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת"

עַל מִצְוֹת סִכָּה אוֹמֵר הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (אמור ק'), כִּי עֲשׂוּ הוּא הַמְּקַטְרֵג שְׂרֹדֵף תְּמִיד אַחֲרֵי יַעֲקֹב (=יִשְׂרָאֵל), כְּדֵי לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית כו', מא'): "וַיִּשְׁטֵם עֲשׂוֹ אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּרַכּוּ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ... אַהֲרָגָה אֶת יַעֲקֹב אֲחִי". עַל-כֵּן, בַּיָּמִים שֶׁבִּין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים, בּוֹרַח יַעֲקֹב מִפְּנֵי עֲשׂוֹ/הַיִּצָּר הָרַע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהוֹרֵגוֹ, וְנִצֵּל מִמֶּנּוּ רַק עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שְׁבִיּוֹם הַכִּיפּוּרִים שׁוֹלַח יַעֲקֹב מִנְחָה (לְעֲשׂוֹ) אֶת הַשְּׁעִיר לְעֹזָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֹזָאֵל יַעֲמֵד חַי לְפָנָיו ה' לְכַפֵּר עָלָיו, לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעֹזָאֵל הַמִּדְבָּרָה". וְזֹאת, כְּדֵי שִׁילַף עֲשׂוֹ לְדַרְכוֹ, וְלֹא יִקְטְרֵג עַל יִשְׂרָאֵל.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבִשְׁעַת הַנְּעִילָה בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים מִתְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל מָה שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית לג', טו'): "וַיָּשָׁב (=שָׁב) בְּיוֹם הַהוּא עֲשׂוֹ לְדַרְכוֹ שְׁעִירָה". דְּהֵינּוּ, הַמְּקַטְרֵג (=עֲשׂוֹ) הוֹלֵךְ לוֹ לְדַרְכוֹ שְׁלוֹ, וּמִנִּיחַ לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵז הַקֵּב"ה מְכַפֵּר לָהֶם (=לְיִשְׂרָאֵל) עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, שֶׁהָרִי עֲשׂוֹ/הַיִּצָּר הָרַע הַמְּקַטְרֵג, נִפְרָד מֵהֶם וּמִנִּיחַ לָהֶם לְנַפְשָׁם.

וּמִכִּיּוֹן שֶׁהַמְּקַטְרֵג הֵלָךְ לוֹ, וּפְרַשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, רוּצָה הַקֵּב"ה לְשִׁמוּחַ עִם בְּנָיו, וְלִכְן כְּתוּב (שָׁם לג', יז'): "וַיַּעֲקֹב נֹסַע סִכְתָּה וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת" – רָמַז עַל קִיוֹם מִצְוֹת סִכָּה שִׁיִּשְׂרָאֵל מְקַיֵּם מִיַּד לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים – שְׂאֵז יוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוֹפוֹת, מוֹנִיגִים מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקֵּב"ה שְׂמַח עִם בְּנָיו. וּכְפִי דְבָרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ ("אֲמַר" ק' מִתּוֹרָגִם): "וַיָּשָׁב (=שָׁב) בְּיוֹם הַהוּא עֲשׂוֹ לְדַרְכוֹ. (וְכָל זֶה) אֵימַתִּי? בְּשַׁעַת נְעִילָה (שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים), שְׂאֵז הוּא (=הַיִּצָּר הָרַע) נִפְרָד מֵהֶעָם הַקְּדוּשׁ (=יִשְׂרָאֵל). וְהַקֵּב"ה סוֹלַח לָהֶם (=לְיִשְׂרָאֵל) עַל חוֹבוֹתֵיהֶם, וּמְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וּכְיּוֹן שֶׁהוּא, הַמְּקַטְרֵג, קִבֵּל אֶת דּוֹרוֹנוֹ (=הַמִּתְנָה שְׁלוֹ, הַשְּׁעִיר לְעֹזָאֵל) וְנִפְרָד מִיִּשְׂרָאֵל, מִיַּד הַקֵּב"ה בָּא לְשִׁמוּחַ עִם בְּנָיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וַיַּעֲקֹב נֹסַע סִכְתָּה וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת... עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמְּקוֹם סִכּוֹת'. וּכְיּוֹן שִׁיּוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוֹפוֹת – הֵם נִיצְלִים מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקֵּב"ה שְׂמַח בְּבְנָיו".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מְכַל זֶה, כִּי עַל-יְדֵי הִישִׁיבָה בְּסוֹפוֹת זּוֹכִים יִשְׂרָאֵל לְהִנְצִל מִן הַמְּקַטְרֵג. שְׁכֵן, אוֹמֵר הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ, כְּאֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוֹכָה, יוֹשְׁבֵי הֵם תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׁכִינָה, הַפּוֹרֶשֶׁת אֶת כְּנָפֶיהָ עַל בְּנֵיהָ. וְזֹאת, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּזֹהָר (רַעֲיָא מֵהִימְנָא "פִּינְחָס", מִתּוֹרָגִם): "הַשְּׁכִינָה הִיא סִכָּה הַמְּגִינָה עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל), וּפּוֹרֶשֶׁת אֶת כְּנָפֶיהָ עֲלֵיהֶם כְּאֵם עַל בְּנִים".

וְכֵן מְבוֹאֵר בְּדְבָרֵי הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַכְּנוּת סוֹפוֹת, דְּרוֹשׁ ד'): הַיּוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַסִּכָּה מוֹקֵף בְּאוֹר מְקִיף. וּבְלָשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ: "וְהִנֵּה, זֶהוּ טַעַם מִצְוֹת סִכָּה כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים שֶׁל הַחֵג. כִּי הִנֵּה, עֲנִין הַסִּכָּה הוּא אוֹר מְקִיף... וְאִנְחָנוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים... עוֹשִׂים סִכָּה, וַיּוֹשְׁבִים בְּצֵל אוֹר הַמְּקִיף הַהוּא... כְּדֵי שֶׁנִּמְשִׁיךְ אֶלֵינוּ מִן הָאוֹר הַמְּקִיף הַהוּא".

וּמוֹסִיף עַל דְּבָרָיו ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "וְתַדַּע, שַׁעַל-יְדֵי הָאֲרֵת אוֹר הַמְּקִיף בּוֹרְחִים כָּל הַחִיצוֹנִים, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (=כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב) (דְּבָרִים כח', י'): 'וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ'. 'עָלֶיךָ דִּיקָא, (וְזֶהוּ הַ) אוֹר (הַ) מְקִיף אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל, (וְעַל-יְדֵי כֵךְ) 'וְרָאוּ מִמֶּךָ". וּמְקוֹר דְּבָרָיו מִדְּבָרֵי הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַכְּנוּת דָּף ב'), הַכּוֹתֵב: "אֵין לָךְ דְּבַר שְׂדוּחָה אֶת הַקְּלִיפוֹת כְּמוֹ אוֹר הַמְּקִיף, לְפִי שְׂאֵין יְכוּלֵת בְּקְלִיפוֹת לִיבּוֹק וּלְהַתְאַחוּ בּוֹ, בְּאוֹר הַמְּקִיף...".

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁהַסִּכָּה הִיא בְּכַחֲנֵת אוֹר מְקִיף, הַמְּבָרִיחַ אֶת כָּל הַחִיצוֹנִים (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה). לְפִי זֶה, מְבוֹאֵרִים הֵיטֵב דְּבָרֵי הַזֹּהָר בְּ"רַעֲיָא מֵהִימְנָא", שְׁכַאֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוֹפוֹת, הֵם נִיצְלִים מִן הַמְּקַטְרֵג, כְּמוֹ שֶׁהִבְאֵנוּ לְעֵיל: "וּכְיּוֹן שִׁיּוֹשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּסוֹפוֹת, הֵם נִיצְלִים מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקֵּב"ה שְׂמַח בְּבְנָיו". שְׁכֵן, כְּאֲמוֹר, הָאוֹר הַמְּקִיף מְבָרִיחַ אֶת הַחִיצוֹנִים, וְאֵז הַקֵּב"ה שְׂמַח עִם בְּנָיו, בְּתוֹךְ הַסִּכָּה.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁלְכָךְ הַתְּכּוֹנוֹ רְבוּתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים זִיע"א, שֶׁהַפְּלִיאָו מְאֹד בְּשִׁבַח מִצְוֹת הַסִּכָּה, שֶׁהִיא גְדוּלָּה מְכַל הַמִּצְוֹת. שְׁכֵן, בְּמִצְוֹת סִכָּה נִכְנָס הָאָדָם כָּלּוֹ לְתוֹךְ הַסִּכָּה, וְאִפִּילוֹ עִם מְגַפְיוֹ וּמִנְעָלָיו שַׁעַל רַגְלָיו, מָה שֶׁלֹּא מְצִינּוּ בְּשִׂאָר

המצות. וזאת, כפי שכותב הגאון מוילנא, שיש שתי מצות שהאדם נכנס עם כל גופו בתוך המצוה – מצות סכה, ומצות ישוב ארץ ישראל. ועל-כך רמז דוד המלך (תהילים עו', ג): "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון". "ויהי בשלם" – מתי האדם נכנס כשהוא שלם בגופו לתוך המצוה? ב"סוכו" – כשהוא יושב בסכה. וגם כאשר "ומעונתו (=ביתו) בציון" – כשהוא דר בארץ ישראל). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"

חכמי ישראל תוהים, על שום מה קבעה התורה את חג הסכות בתשרי – ולא בניסן. שהרי, את חג הסכות הוגגים אנו, כי בסכות הושיב הקב"ה את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים, ויציאת מצרים היתה בניסן, ולא בתשרי.

הסבר מענין ומאלף מביא בענין זה רבי יעקב בן אשר, "בעל הטורים", הנוקט בשיטתו של רבי אלעזר בן הורקנוס במסכת סכה (יא, עב), שכשהיו בני ישראל במדבר, לא עשו להם סכות ממש, אלא "ענני כבוד" סוכו עליהם, וכך כותב "בעל הטורים": "והסכות שאמר הכתוב שהושיבנו בהם הם ענני הכבוד, שהקיפם בהם (=הקב"ה את בני ישראל במדבר), לבל יכו בהם השרב והשמש. ודוגמא לכך צונו לעשות סכות, כדי שנוכח נפלאותיו ונוראותיו. ואף-על-פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן, לא צונו לעשות סכה באותו הזמן, לפי שאלו ימות הקיץ, ודרך כל אדם לעשות סכה לצל, וכך לא תהיה ניכרת עשייתנו בהם, שהיא במצות הבורא יתברך. לכן צוה אותנו, שנעשה סכה בחדש השביעי (=בתשרי), שהוא זמן הגשמים, ודרך כל אדם לצאת מסכותו ולישב בביתו. ואנחנו יוצאים מן הבית לישוב בסכה – ובזה יראה לכל, שמצות המלך היא לעשותה".

אם כך, והסכות שעשה הקב"ה לישראל היו זכר לענני הכבוד, צריכים אנו לדעת איך זכו ישראל לענני כבוד שסככו עליהם, שלא יכה בהם שרב ושמש – שהרי אין הקב"ה עושה נסים לחינם.

ביאור נפלא על-כך כותב הרה"ק רבי דוד מדינוב זיע"א, בספר "צמח דוד" (סוכות ד"ה), שענני הכבוד שהקיפו את ישראל במדבר נוצרו דוקא מעונותיהם של ישראל, כאשר שקעו במצרים ב-מט' (=49) שערי טומאה!

וכפי דבריו הקדושים: "למען ידעו דרתיכם (כי בסכות הושבתי את בני ישראל), (את) החיבה היתרה שעשיתי לישראל, כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים...כשהוצאתי אותם ממצרים... העונות (שלהם) מ-מט' שערי טומאה... הפכתי את הכל לזכות, עד שנעשה מזה אור מקיף... וזכו לענני כבוד"

וצריכים אנו להבין, איך נהפכו עונותיהם של ישראל לאור המקיף/לענני כבוד שהקיפו והגנו על בני ישראל. ויש לומר, שבני ישראל כשיצאו ממצרים היו בבחינת "ואת ערם ועריה" (שהיו עירומים – בלי תורה ומצות). ומחמת קושי השיעבוד שקעו הם במצרים ב-מט' שערי טומאה, עד שמצינו במדרש, שהשר של מצרים טען בשמים (לפני שנבקע הים), ואמר לפני ה' יתברך: "מה נשתנו אלו מאלו? (הרי) הללו (=המצריים) עובדי עבודה זרה, והללו (=ישראל) עובדי עבודה זרה". אם כך, איך נהפכו להם עונותיהם לזכויות ולענני הכבוד?

אלא, הנה למדנו בגמרא, שעל-ידי תשובה שעושה האדם מיראה – הזדונות שלו (=העבירות שעשה במתכוון) הופכות לשגגות (=לעבירות שעשה בלי כוונה). אך אם עושה האדם תשובה מאהבה להקב"ה, הזדונות שלו הופכות לזכויות (=למצות). ויש לומר שאחרי שבני ישראל ראו את עשר המכות שהביא הקב"ה על מצרים, ואיך בקע להם את הים וטבע בו את המצרים, וכל אחד מישראל ראה את מעבדו המצרי מת על שפת הים, מיד עשו תשובה מאהבה לה' יתברך, ועל-ידי כך נהפכו כל עונותיהם לזכויות, ומהם עשה הקב"ה ענני כבוד לישראל, שהקיפום והגנו עליהם במדבר. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"שמחת התורה"

הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ, אמר פעם באזני מקורביו: מעולם לא נצחני אדם בדברים, כי אם בעל עגלה אחד, ומעשה שהיה, כך היה: בשעת ההקפות בליל שמחת תורה, התבוננתי בבעל עגלה אחד, כשהוא רוקד ומזמר בהתלהבות רבה, ושמחתו אינה יודעת גבול. בתום ההקפות נגשתי אל האיש, שהפרתיו כפור ועם הארץ, ואמרתי לו בבדיחות הדעת: מה פשר השמחה שקפצה עליך הלילה הזה? כלום רב חלקך בלמוד התורה כל ימות השנה, שאתה משמח את עצמך בשמחת תורה? הביט בי העגלון בעיניו תמהות, וקרא בקול נמרץ: ואם אח שלי עושה "שמחה", האם איני צריך לשמוח בשמחתו...?

חג שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּשְׁם שְׁחַל שְׁם שָׁמַיִם עַל הַחֲגִיגָה, כִּךְ חָל שְׁם שָׁמַיִם עַל הַסּוּפָה..."

מְבוֹאָר בְּדַבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, ש"סוּפָה" בְּגַמְטְרִיָּה 91, וְהִיא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ – "יִהוּ-ה'" ו-"אֲד-נִי".
וּבְאֵמַת, שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ מִתְחַלְקִים בְּאוֹתִיּוֹת הַמְּלָה 'סוּפָה': הֵנָּה, הָאוֹתִיּוֹת 'טו' מִהַמְּלָה 'סוּפָה' הֵן בְּגַמְטְרִיָּה
'יִהוּ-ה' (=26), וְאֵילוּ הָאוֹתִיּוֹת 'סוּפָה' הֵן בְּגַמְטְרִיָּה "אֲד-נִי" (=65), וְשְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ בְּיַחַד הֵם,
כְּאִמּוֹר, צִירוּף שֶׁל 'סוּפָה' (91=26+65).

נִמְצָא, לְפִי זֶה, שְׁכַּאֲשֶׁר אָנוּ יוֹשְׁבִים בְּצֵל הַסּוּפָה, אָנוּ בְּעֵצָם יוֹשְׁבִים בְּצֵל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַלְלוּ – "יִהוּ-ה'"
ו-"אֲד-נִי", וְלִכְךָ הַתְּכוּנָה חוֹז"ל, בְּאוֹמְרָם בְּגַמְרָא (סוּכָה ט'): "כִּשְׁם שְׁחַל שְׁם שָׁמַיִם עַל הַחֲגִיגָה, כִּךְ חָל שְׁם
שָׁמַיִם עַל הַסּוּפָה...". שְׁכֵן, נֶאֱמַר עַל חֶג הַסְּכוּת: "וַחֲגַתְּם אֹתוֹ חֶג לְה'" – מָה חֶג לְה', אִף סוּפָה לְה'. שְׁכֵן, כְּפִי
שְׂאִמְרָנוּ, שְׁם שָׁמַיִם (=שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ – "יִהוּ-ה'" ו-"אֲד-נִי") חָלִים עַל הַסּוּפָה.

וְהֵנָּה, יְדוּעַ וּמְפֹרָסִם בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, בְּשֵׁם הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת שֶׁהַקַּב"ה מְשַׁפֵּיעַ
לְנִבְרָאִים בְּאוֹת עַל-יְדֵי (=בְּגִלָּל) הַיְחוּד (=הַחִיבוּר) הַקְּדוּשׁ שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ "יִהוּ-ה'" ו-"אֲד-נִי", וְשְׁנֵי שְׁמוֹת
אֵלוּ הֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁעַל-יָדָם מְשַׁפֵּיעַ הַקַּב"ה חַיּוֹת וְשַׁפְּעַ לְנִבְרָאִים.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִים "אֲמֵן" עַל כָּל הַבְּרָכוֹת. שְׁכֵן, "אֲמֵן" הוּא בְּגַמְטְרִיָּה 91, וְהוּא צְרוּף שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת
הַקֹּדֶשׁ – יִהוּ-ה' (=26) ו-"אֲד-נִי" (=65), (91=26+65) – וְעַל-יְדֵי כִּךְ שְׂאָנוּ אוֹמְרִים "אֲמֵן" בְּכוֹנָה עַל הַבְּרָכוֹת
יֹרֵד הַשְּׁפָעַ מְשָׁמַיִם לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה. (וְצָרִיכִים לְכוֹן בְּאִמְרַת הַ"אֲמֵן" – "אֵהוּדוֹנִי", שֶׁהוּא שִׁילוּב שֶׁל שְׁנֵי
הַשְּׁמוֹת "יִהוּ-ה'" ו-"אֲד-נִי").

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, נִבִּין גַּם מָה שְׁמְבוֹאָר בְּדַבְרֵי הָאֵר"י זצ"ל, שְׁצָרִיךְ לְכוֹן בְּשַׁעַה שְׂאוֹמְרִים "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ" בְּשֵׁם
פִּא"י – שְׁמִקּוּרוֹ מִרְאשֵׁי הַתִּיבּוֹת: "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ", וּמְסַפְרוֹ 91 – בְּדִיוֹק כְּמִנְיֵן שְׁנֵי שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ "יִהוּ-ה'"
ו-"אֲד-נִי". וּבִזְכוּת שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ פּוֹתַח כְּבִיכּוֹל הַקַּב"ה אֶת יָדָיו, "וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן" – כִּיּוֹן שְׁכַּאֲמּוֹר
צִינּוּרוֹת אֵלוּ הֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפָעַ, שְׁדַרְכָּם יֹרֵד שְׁפָעַ שֶׁל פְּרֻנְסָה לְעוֹלָם.

בְּעֲנִין הַפְּרֻנְסָה יֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁהוּדְפָס בְּסִידוּרִים בְּשֵׁם הָאֵרִיז"ל, כִּי כְּשְׂאוֹמְרִים אָנוּ בַּתְּפִילָּה "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ",
צָרִיךְ לְכוֹן וּלְהַתְּפִיל עַל הַפְּרֻנְסָה. וְכִפִּי שְׁמַבִּיא הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ: "צָרִיךְ לְכוֹן 'פּוֹתַח אֶת יָדְךָ' – רִאשֵׁי תִיבּוֹת
פִּא"י", כְּמִנְיֵן (=גַּמְטְרִיָּה) שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "יִהוּ-ה'" ו-"אֲד-נִי"... וְלְפִי דַבְרֵי הַזֹּהָר (תִּיקוּנִים ז'): "צָרִיךְ לְכוֹן
(כְּשְׂאוֹמְרִים 'פּוֹתַח אֶת יָדְךָ'), אֶל תְּקַרָּא "יָדְךָ", אֶלָּא "יֹדְךָ" – (כְּלוּמַר), שְׁנֵי יוֹדִי"ן שֶׁהַקַּב"ה פּוֹתַח: יוֹדִי שֶׁל
יִהוּ-ה', וּמְשַׁפֵּיעַ ל-יוֹדִי שֶׁל "אֲד-נִי", וּמִשָּׁם יוֹשְׁפָע לְכָל הָעוֹלָמוֹת – עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים".

מְבוֹאָר מְכָאן, כִּי הַפְּרֻנְסָה נִמְשַׁכֶּת מִשְׁנֵי שְׁמוֹת – "יִהוּ-ה'" ו-"אֲד-נִי" – שְׁמְסַפְרָם בְּגַמְטְרִיָּה עוֹלָה 91, כְּמִנְיֵן
פִּא"י" (וְכֵן כְּמְסַפֵּר "סוּפָה" (=91)).

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁעֵיקָר הַשְּׁפָעַ נִמְשָׁךְ מִשְׁתֵּי הַיּוֹדִי"ן (=אוֹתִיּוֹת ה-י) שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוּ. וְעַל-כֵּךְ נֶאֱמַר: "פּוֹתַח אֶת
יָדְךָ", אֶל תְּקַרָּא "יָדְךָ", אֶלָּא "יֹדְךָ", מְכִיּוֹן שֶׁהַקַּב"ה פּוֹתַח אֶת שְׁתֵּי הַיּוֹדִי"ן הָאֵלֶּה (י) שֶׁל "יִהוּ-ה'" וְי) שֶׁל
"אֲד-נִי" כְּדִי לְהַשְּׁפִיעַ לָנוּ שְׁפָעַ רַב טוֹב.

וְהֵנָּה, מְקַרָּא מְלֵא דְבַר הַכְּתוּב (דְּבָרִים יד, כב'): "עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זְרַעְךָ הַיֵּצֵא הַשְּׂדֵה שְׁנָה שְׁנָה". וְדַרְשׁוּ
חוֹז"ל (שְׁבַת קיט'): "עֲשֹׂר בְּשִׁבִיל שְׁתַּעֲשֹׂר". וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, אִיפֹה רְמוּז כָּאן שְׁעַל-יְדֵי הַמְעַשֵּׂר הָאֵדָם
יִתְעַשֵּׂר? הֲלֹא בְּפִסּוּק כְּתוּב "תַעֲשֹׂר", בְּשִׁין שְׁמַאֲלִית, וְלֹא בְּשִׁין יְמִנִית.

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהֵנָּה כְּתוּב בַּתּוֹרָה (בַּמִּדְבָּר יח, כו'): "וְאֵל הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַמְעַשֵּׂר... וְהִרְמַתְּם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת ה' מִעֲשֹׂר מִן הַמְעַשֵּׂר". כְּלוּמַר, אֶת הַמְעַשֵּׂר שֶׁנּוֹתֵן יִשְׂרָאֵל לְלוֹי, מִמֶּנּוּ נּוֹתֵן הַלְוִי
לְכֹהֵן מְעַשֵּׂר. וְזֶהוּ מְעַשֵּׂר מִן הַמְעַשֵּׂר.

וְכַתַּב הָאוֹר הַחַיִּים" (קרח) בְּשֵׁם הָאֲרִיזוֹ"ל: "דַּע כִּי הַמַּעֲשֵׂר בְּסוּד י' שֶׁל הוֹי"ה (י.ה.ו.ה), וְהַמַּעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר בְּסוּד י' שֶׁל אֲדֹנָי". וּמִסִּים הָאֲרִיזוֹ"ל, וְאוֹמֵר שְׁעַל-יָדַי זֶה מִתְיַחֲדִים שְׁנֵי שְׁמוֹת יְהוָה אֲדֹנָי, בְּשִׁילוּב בְּסוּד "יֵאֱהוּדְנָה". הֵנָּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הָאֲרִיזוֹ"ל יְסוּד נִפְלָא, שְׁעַל-יָדַי שְׁמִפְרִישִׁים מַעֲשֵׂר לְלוֹי נִפְתַּחַת הָאוֹת י' שֶׁל הוֹי"ה (י.ה.ו.ה), וְעַל-יָדַי שְׁהִלּוֹי מִפְרִישׁ לְאַחַר מִכֵּן מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לִכְהֵן נִפְתַּחַת הָאוֹת י' שֶׁל אֲדֹנָי, וּמוֹשְׁפֵעַ מִכָּאֵן שְׁפַע רַב שֶׁל פְּרָנְסָה, כְּנִרְמֹז בְּ"פּוֹתַח אֶת יָדְךָ" – אֵל תִּקְרָא "יָדְךָ", אֶלָּא "יָדְךָ". דְּהֵינּוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת י' שֶׁל י.ה.ו.ה אֲדֹנָי.

וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּנִבְיָא (מְלֹאכֵי ג' י'): "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר אֶל בֵּית הָאוֹצֵר, וְיִהְיֶה טָרֶף בְּבֵיתִי, וּבְחֲנוּנֵי נָא בְּזֹאת אֲמַר ה' צְבָאוֹת, אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהִרִיקֹתִי לָכֶם בְּרִכָּה עַד בְּלֵי דַי". וְצִרְיָךְ לְהִבִּין אֶת דְּקֻדּוּק הַמַּלִּים "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר". שְׁהֲרִי, אֶפְשָׁר הִיָּה לְכַתּוֹב "הֵבִיאוּ אֶת הַמַּעֲשֵׂר", בְּלֵי הוֹסְפָה שֶׁל הַתִּיבָה "כָּל". אֶלָּא, יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁהִיּוֹת וּמְבוֹאֵר בְּדַבְּרֵי הָאֲרִיזוֹ"ל, שְׁכָּל הַפְּרָנְסָה נִמְשַׁכַּת מִשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת י' שֶׁל הוֹי"ה אֲדֹנָי, לְכֵן דְּקֻדַּק בְּנִבְיָא לוֹמֵר "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר...". דּוֹקָא "כָּל", רֵאשִׁי תִיבּוֹת כְּהֵן לְוִי – לוֹמֵר לָךְ, שְׁעַל-יָדַי הַמַּעֲשֵׂר לְלוֹי וְהַמַּעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר, שְׁנוֹתֵן הִלּוֹי לִכְהֵן, שְׁהֵם כְּנִגְדַּ שְׁתֵּי הַיָּדַי"ן, וְעַל-יָדַי זֶה "אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהִרִיקֹתִי לָכֶם בְּרִכָּה עַד בְּלֵי דַי". שְׁכֵן, שְׁפַע זֶה הוּא בְּבַחֲנִית "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ", שְׁהוּא יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל פּוֹתַח אֶת יָדַי"ן – שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הִי' מֵהַשְּׁמוֹת י.ה.ו.ה אֲדֹנָי – כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע רַב טוֹב לְבָנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַל-פִּי הָאֲמוֹר, יוֹמֵתֵק לָנוּ לְהִבִּין מָה שְׁהַתְּפַלֵּל יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּדַרְכּוֹ לְחָרֵן אֶל בֵּית לָבֵן הַרְשָׁע (בְּרֵאשִׁית כח, כ'): "וַיִּדַר יַעֲקֹב נְדָר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בַדֶּרֶךְ הַזֶּה... וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי... וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ". דְּהֵינּוּ, שְׁיַעֲקֹב הַתְּפַלֵּל לָה', שְׁיִשְׁפִּיעַ לוֹ פְּרָנְסָה, מִשְׁתֵּי הַיָּדַי"ן י.ה.ו.ה אֲדֹנָי וְעַל-כֵּן אֲמַר "וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ" – לִיחַד שְׁנֵי יָדַי"ן ("עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ") שֶׁל ב' שְׁמוֹת י.ה.ו.ה אֲדֹנָי, שְׁמַהֵם נִמְשָׁךְ שְׁפַע רַב טוֹב לְעוֹלָם (י' כִּידוּעַ בְּגַמְטְרִיָה עֲשׂוֹר).

מֵעַתָּה יִתְבָּאֲרוּ הֵיטֵב דַּבְּרֵי חוֹ"ל, שְׁהַקֵּב"ה מִשְׁפִּיעַ בְּחַג הַסּוּכּוֹת שׁוֹבֵעַ בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁהַבְּאֵנוּ, שְׁיַעֲקֹב אֲבִינוּ הוּא כְּנִגְדַּ חַג הַסּוּכּוֹת ("וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתּוֹ"). שְׁכֵן, יַעֲקֹב הִיָּה כְּאֲמוֹר הָרֵאשׁוֹן שְׁהַתְּפַלֵּל עַל הַפְּרָנְסָה, כְּשֶׁאֲמַר "וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ", וְהוֹסִיף בְּהַמְשָׁךְ תְּפִילָתוֹ "וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ", שְׁהַתְּכַוֵּן לִיחַד שְׁתֵּי יָדַי"ן שֶׁל שְׁמוֹת י.ה.ו.ה אֲדֹנָי, שְׁמַהֵם נִמְשַׁכַּת הַפְּרָנְסָה. וְלָכֵן, דּוֹקָא בְּסִכּוֹת מִתְעוֹרֵר הַשְּׁפַע מִ-ב' שְׁמוֹת אֵלוֹ – י.ה.ו.ה אֲדֹנָי – שְׁהֵם בְּגַמְטְרִיָה סוּכָה.

(רֵאוּי לְהוֹסִיף, כְּשֶׁאוֹמְרִים "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ" צִרְיָךְ לְכֹון גַּם בְּשֵׁם חַת"ךְ – שְׁמִקּוּרוֹ מִסּוֹפֵי הַתִּיבּוֹת "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ". וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁשֵׁם קְדוּשׁ זֶה, חַת"ךְ, נִרְמֹז בְּפִסּוּק "וְהִיִּית אֶף שְׁמִחָ" – סוֹפֵי תִיבּוֹת חַת"ךְ – שְׁזֶה סוּד הַפְּרָנְסָה – לְהִיּוֹת בְּשְׁמִחָה כָּל הַזְּמַן. וְלָכֵן צִוְּנוּ ה' יִתְבָּרַךְ בְּחַג הַסּוּכּוֹת, שְׁהוּא כִּידוּעַ, בְּתַחֲלִיל הַשָּׁנָה עַל הַשְּׁמִחָה – "וְהִיִּית אֶף שְׁמִחָ" – פִּיּוֹן שְׁאֵם הַשָּׁרֵשׁ/תַּחֲלִיל הַשָּׁנָה הוּא בְּשְׁמִחָה, אֲזִי תִמְשָׁךְ לָנוּ שְׁמִחָה וּפְרָנְסָה לְכָל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְעַל-כֵּן רְמִזוּ גַם חוֹדְשֵׁי רֵאשִׁית הַשָּׁנָה – תְּשֵׁרִי, חֲשׁוֹן, כְּסֵלוֹ – שְׁהֵם רֵאשִׁי תִיבּוֹת הַשֵּׁם חַת"ךְ. וְכֵן הַפְּרִשְׁיוֹת שְׁפּוֹתַחַת אֶת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה – בְּרֵאשִׁית, נֹחַ, לָךְ לָךְ – סוֹפֵי תִיבּוֹת חַת"ךְ). (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְלִקְחֹתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר (=אֶתְרוֹג)..."

פַּעַם אַחַת הִיָּה מַחְסוֹר גְּדוֹל בְּאֶתְרוֹגִים, וְלָרַב הַקְּדוּשׁ רַבִּי חַיִּים מֵאִיר יִתְזַקָּאֵל זִיע"א לֹא הִיָּה אֶתְרוֹג, וְהַצְדִּיק הִיָּה שְׁרוּי בְּצַעַר גְּדוֹל. קְרוֹב לְחַג גּוֹדַע לְחַסִּידִים כִּי בְּקַפְרִיסִין יֵשׁ לְגַבִּיר אַחַד אֶתְרוֹג מִהוֹדֵר בְּתַכְלִית הַהִידוּר. מִיָּד נִסְעוּ אֵלָיו הַחַסִּידִים, וְהַפְּצִירוּ בּוֹ לְמַכּוֹר לָהֶם אֶת אֶתְרוֹגוֹ בְּשִׁבִיל הַרְבִּי, אוֹלָם הַגַּבִּיר לֹא הִסְכִּים בְּשׁוּם פְּנִים וְאוֹפֵן. אַחַר-כֵּן אֲמַר לָהֶם: "אִם הַרְבִּי יִבְטִיחַ לִי בֶן זָכַר, אֲתֵן לוֹ אֶת הָאֶתְרוֹג בְּמַתָּנָה". הַבְּטִיחוּ לוֹ הַחַסִּידִים שְׁיִמְסְרוּ אֶת הַתְּנָאֵי לְרַבִּי, וּבּוֹדָאֵי יִבְרַךְ אוֹתוֹ הַרְבִּי, כְּדִי שְׁיִפְקֹד בְּבֶן זָכַר. נָתַן לָהֶם הַגַּבִּיר אֶת הָאֶתְרוֹג, אוֹלָם הוֹסִיף, שְׁאֵם הַהִבְטָחָה לְבֶן זָכַר לֹא תִתְקַים בְּשָׁנָה זוֹ, לֹא יֵצֵא הָרַב יָדַי חוֹבָה בְּאֶתְרוֹג. כְּשֶׁבָּאוּ הַחַסִּידִים בְּעֶרֶב חַחַג אֶל הַרְבִּי עִם הָאֶתְרוֹג, נִתְמַלֵּא הוּא שְׁמִחָה גְּדוֹלָה, וְכָל הַלֵּילָה לֹא יָשׁוּ, אֶלָּא עֲמַד וְצַפָּה לְאוֹר הַבְּקָר, כְּדִי שְׁיִוְכַל לְבָרַךְ עַל הָאֶתְרוֹג. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹר הַבְּקָר, הַתְּכּוֹנֵן הָרַב בְּדַבְּקוֹת רַבָּה לְבָרַךְ עַל הָאֶתְרוֹג, וְאִז סִפְרוּ לוֹ הַחַסִּידִים אֶת הַתְּנָאֵי שֶׁל הַגַּבִּיר, בְּעַל הָאֶתְרוֹג. מִיָּד נִהְפְּכָה שְׁמִחַתוֹ שֶׁל הַרְבִּי לְתוֹגָה(=לְעֶצֶב), וּבְאִין אֲמַר וּדְבָרִים, הַנִּיחַ אֶת הָאֶתְרוֹג מִיָּדוֹ, וְהַחֲלִיל מִתְהַלֵּךְ בְּבֵיתוֹ מִצֵּד לְצֵד, כְּדִי לְשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ(=לְחַפְּשׁ מוֹצָא אַחֵר). וְכִךְ עָבַר עָלָיו כְּמַעֲט כָּל הַיּוֹם. לְפָנוֹת עֶרֶב, כְּאֲשֶׁר רָאָה הָרַב שְׁכַמְעֵט שְׁקָעָה הַשֶּׁמֶשׁ, וְעוֹד מַעֲט כְּבָר לֹא יוֹכַל לְבָרַךְ עַל הָאֶתְרוֹג, עֲמַד וְאָמַר: "יְהִי מָהוּ אֲנִי מוֹכְרָח כְּבָר לְהַבְטִיחַ לְגַבִּיר", וְהַבְטִיחַ לְאוֹתוֹ הַגַּבִּיר בֶּן זָכַר, וְאַחַר עֲמַד וּבָרַךְ עַל הָאֶתְרוֹג. וְאָכַן, בְּאוֹתָהּ שָׁנָה נּוֹלַד לְאוֹתוֹ הַגַּבִּיר בֶּן זָכַר...

חַג שְׁמִחַת לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

פְּנִי־סֵת הַחֶג: 18:12

בס"ד פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: סְכוּת

יְצִיאַת הַחֶג: 19:18

עֲרֻשׁ"ק יד' תִּשְׂרֵי תִשְׁע"ד (18.9.13)

הַפְּטָרָה: "הִנֵּה יוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ כַּפַּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עָבֹת וְעֵרְבֵי נָחַל" (ויקרא כג' מ')

שׂוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים: מָה הַטַּעַם לְכַךָ שֶׁנִּצְטַוֵּינוּ לְקַחַת בְּסֻכּוֹת דוֹקָא אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים – אֶתְרוֹג, לוּלָב, הָדָס וְעֲרֵבָה?

מִשִּׁיב עַל-כֵּךְ הַחִיד"א וצ"ל: אוֹמְרִים לָנו חו"ל, שְׁכָל צִמַח בְּעוֹלָם גָּדֵל עַל-יְדֵי הַמְּלֶאךְ הַמְּמוּנָה עָלָיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּמִדְרַשׁ בְּרֵאשִׁית רַבָּה (י' ז'): אֵין כָּל עֵשֶׁב שְׂאִין לוֹ מוֹזֵל (=מְלֶאךְ) בְּרִקִיעַ שְׂמִכָּה אוֹתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ – גָּדֵל". מָה שְׂאִין כֵּן בְּאַרְבַּעַת הַמִּינִים, שֶׁהֵם צוֹמְחִים רַק בְּהַשְׁגָּחַת הַקֵּב"ה, וְלֹא נִמְסְרוּ לְפִיקוּחוֹ שֶׁל שׁוֹם מְלֶאךְ אוֹ שְׂרָף. וְלָכֵן, אַרְבַּעַת הַמִּינִים הֵם בְּבַחֲנֵינָת שְׂרַבִּיטוֹ שֶׁל הַמְּלֶאךְ.

וְהִנֵּה יְדוּעַ שֶׁהַמְּשַׁתְּמֵשׁ בְּשְׂרַבִּיטוֹ שֶׁל הַמְּלֶאךְ חֵיב מִיתָה, וְאִם כֵּךְ, אֵיךְ אָנוּ מַעֲיִזִים לִישׁוֹל אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים (שְׂרַבִּיט הַמְּלֶאךְ) בְּחֶג הַסְּכוּת? אֲלֵא שְׂלָנוּ, עִם יִשְׂרָאֵל, נַחֲשֵׁב הַקֵּב"ה לְאָב, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים אָנוּ בַתְּפִילָּה: "הִשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרַתְךָ", וְכֵן כְּתוּב בַּתּוֹרָה – "בְּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם" (דְּבָרִים יד', א'), וְאָב שְׂמַחַל עַל כְּבוֹדוֹ – כְּבוֹדוֹ מַחוּל, וְלָכֵן רִשְׁאִים אָנוּ לְקַחְתֶּם בְּחֶג.

וְהִיּוֹת וְאַרְבַּעַת הַמִּינִים הִלְלוּ מוֹכִיחִים שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אֲבִינוּ, סִימָן שֶׁגַם עֲוֹנוֹתֵינוּ נִמְחָלוּ בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים. שֶׁהָרִי אִם חֲטָאנוּ לוֹ, וְהוּא מַחֵל – כְּבוֹדוֹ מַחוּל. מָה שְׂאִין כֵּן לְגוֹיִים, שֶׁלְּגַבִּיהֶם נַחֲשֵׁב הַקֵּב"ה לְמֶלֶךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "מְלֶאךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם" (תְּהִלִּים מז', ט'). וְהַמְּלֶאךְ שְׂמַחַל עַל כְּבוֹדוֹ – אֵין כְּבוֹדוֹ מַחוּל, וְלִפְיֶכָךְ אֵין חֲטָאֵיהֶם שֶׁל הַגּוֹיִים נִמְחָלִים בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, אֲלֵא רַק שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

"חֶג הַסְּכַת תַּעֲשֶׂה לָךְ שִׁבְעַת יָמִים... כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ... " (טז' יג')

הַצַּדִּיק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְצ'רֶטְקוֹב דָּרַשׁ פַּעַם בְּפָנָי קֹהֵל חֲסִידִים, וְכַךְ אָמַר: בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים – בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וּבַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים – נִעְתָר הַקֵּב"ה לְתַפִּילוֹתֵינוּ, וּמִשְׁפִּיעַ עַל יִשְׂרָאֵל טוֹבָה וּבְרָכָה בְּכָל תַּחוּמֵי הַגְּשָׁמִיוֹת, הַדְּרוּשִׁים לְבִשְׂרָ וְדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

אוֹלָם אִזּוֹ הַשְּׁטָן נִזְעַק, לְהַפְרִיעַ לְהַחֲלִטָּה זוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא, בְּטַעֲנָה, שִׁיעָקֵב וְעֲשׂוֹ כְּכַר חֲלָקוֹ בִּינֵיהֶם אֶת הָעוֹלָמוֹת, וּבְהִתְאָם לְחֲלֻקָּה זוֹ, הָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי הַזֶּה שֶׁיָּךְ רַק לְבָנָי עֲשׂוֹ, כִּי לִיעָקֵב וּלְבָנָיו נִיתֵן הָעוֹלָם הַבָּא! כְּדֵי לְהַחֲלִישׁ קִטְרוֹג זֶה שֶׁל הַשְּׁטָן עַל יִשְׂרָאֵל, צוֹנֵנו הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ לְצִאֵת אַחֲרֵי הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים מְדִירַת הַקֶּבֶעַ, וְלְדוֹר שְׁבַעַת יָמִים בְּדִירַת עֲרָאִי (=בְּדִירָה זְמַנִּית, בְּסַפָּה). בְּכַךְ אָנוּ מְגַלִּים לְעֵינַי-כָּל, שֶׁקִּנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה טְפִלִּים (=לֹא חֲשׁוּבִים) בְּעֵינֵינוּ. כִּיּוֹן שְׂכָךְ, מִשְׁתַּתֵּק גַּם הַשְּׁטָן הַמְּקַטְרָג.

עַל הַשְּׁתַקָּה זוֹ שֶׁל הַשְּׁטָן הַמְּקַטְרָג, רוֹמְזוֹת הַתּוֹרָה בְּפָסוּק: "חֶג הַסְּכַת תַּעֲשֶׂה לָךְ שִׁבְעַת יָמִים... כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ..." – עַל-יְדֵי קִיּוֹם מְצוֹת סְפָה פְּדַת וְכַדִּין, נִעְלָם הַקִּטְרוֹג שֶׁל הַשְּׁטָן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַךְ הֵם זוֹכִים לְבְרַכַת ה' בְּכָל עֲנִיַי הַגְּשָׁמִיוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה.

"כִּיּוֹן דִּיתְבוּ בְּסוּכּוֹת הָאֵה הַשְּׁתִּזְיָבָא מִן מְקַטְרָגָא" (אוֹמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ: כִּיּוֹן שְׂיוֹשְׁבִים בְּסֻכּוֹת – נִיצְלִים מִן הַמְּקַטְרָגִים)

בְּעַל הַ"אֲבָנֵי נִזֹר" אוֹמֵר, שְׂאִין צָרָךְ לְקִרְוֹא אֶת כָּל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמְּטָה בַּתּוֹךְ הַסְּפָה – אֲלֵא הַפְּרֻשָּׁה הַרְאִשׁוֹנָה בְּלָבָד, כְּמוֹ בְּלִיל שִׁמּוּרִים (=לִיל הַסֵּדֶר). שְׂכָן, עַל הַסְּפָה חָל שֵׁם שְׁמַיִם – שְׂיָדוּעַ שְׂמַנְיָן אוֹתִיּוֹת סוּכָה (בְּכַתִּיב מְלֵא) הוּא צֵא' (=91), כְּמַנְיָן שֵׁם הַיָּיִה אֲדָנִי" (בִּיחָד). לָכֵן, אֵין לְכוּחוֹת הַרְשָׁע יְכוּלַת לְהַדְּבִק בְּאָדָם שְׂנַמְצָא בְּסַפָּה, וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ: "כִּיּוֹן דִּיתְבוּ בְּסוּכּוֹת הָאֵה הַשְּׁתִּזְיָבָא מִן מְקַטְרָגָא" (כִּיּוֹן שְׂיוֹשְׁבִים בְּסֻכּוֹת – נִיצְלִים מִן הַמְּקַטְרָגִים).

שנינו בגמרא (קדושין ע'): אמר שמואל: כל האומר "אתרונגא" – תילתא ברמות רוחא... (=כל מי שאומר אתרונגא במקום אתרוג), יש לו רוח גבוהה, וגאותן הוא).

וצריכים אנו להבין, מדוע האומר "אתרונגא" במקום "אתרוג", סימן שיש בו את מידת הגאווה? בספר "ארץ החיים" על תהילים (מזמור לו'), כתוב על-כף רמז נאה, על-פי המבואר במדרש (אבות דרבי נתן פא'): בשעה שרצה הנחש לגעת באילן (=בעץ הדעת), צוח עליו האילן, ואמר: "רשע, אל תגע בוי שנאמר: 'אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני'".

ועל מדרש זה אומר רבנו האר"י זצ"ל, שיש כאן רמז למי שסובר שהעץ שאכל וחסא בו אדם הראשון היה אתרוג, ולכן צוח האילן – "אל תבואני רגל גאווה" – שהם ראשי תיבות "אתרג". מעתה מבואר היטב, מדוע מי שאומר "אתרונגא" במקום "אתרג", סימן שיש בו את מידת הגאווה, כי באתרג יש סימן למידת הענוה, בראשי התיבות "אל תבואני רגל גאווה", אבל אם האדם אומר "אתרונגא", ובכך מוסיף אותיות נוספות למלה "אתרג", סימן שהוא אינו רוצה ברמז זה, ולכן הוא בעל גאווה.

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל" (ויקרא כג' מ')

על הכתוב בתורה: "ולקחתם... פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל", אומר המדרש (מדרש רבה, "אמר"): "פרי עץ הדר (=אתרוג) – אלו ישראל. מה אתרוג זה, יש בו ריח ויש בו אכל – כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם, שהן בעלי תורה ובעלי מעשים טובים (=צדיקים). כפות תמרים (=לולב) – אלו ישראל. מה תמרה זו, יש בה אכל (=טעם), ואין בה ריח – כך (ב) ישראל יש בהן בעלי מעשים (טובים).

וענף עץ עבות (=הדס) – אלו ישראל. מה הדס הזה, יש בו ריח, ואין בו אכל (=טעם) – כך (ב) ישראל יש בהם בני אדם שיש בידיהם מעשים טובים ואין בהן תורה.

וערבי נחל – אלו ישראל. מה ערבה זו, אין בה (לא) טעם ולא ריח – כך (ב) ישראל יש בהן בני אדם שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים (טובים).

אמר הקדוש-ברוך-הוא: לאבדן (לכלות את אלו שאין בהם תורה ומעשים טובים) אי-אפשר. אלא, יוקשרו כלן אגודה אחת, והן מכפרין אלו על אלו...".

"הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס"

הגאון רבי אליהו מוילנא הקפיד כל ימיו לקיים מצות ארבעת המינים במלוא ההידור, כדברי חז"ל (שבת קלג', ע"ב): "זה אלי ואנוהו" – התנאה לפניו במצות, עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה...".

ומידי שנה הציגו לפני הגאון אתרוגים רבים, ומהם היה בוחר לו את הפרי הראוי לברכה בחג הסוכות. פעם בא אל הגאון אדם אחד, והציע לו אתרוג מהודר ביותר. מצא האתרוג חן בעיני הגאון, ומיד בקש לרכוש את האתרוג מן האורח במחיר מלא. אולם, האיש סרב ליטול תמורת האתרוג ממון כלשהוא. וכך אמר לגאון: תמורת האתרוג שלי איני מבקש, אלא לזכות בשכר מצות ארבעת המינים של רבנו בחג סוכות זה. השיב הגאון לאורח בלא היסוסים: הרניי מקבל עלי בלב שלם לזכותך בשכר המצוה של נטילת ארבעת המינים בשנה זו!

אותה שנה – ספרו אחר-כך בוילנא – גלה רבי אליהו שמחה יתרה בשעת קיום מצות נטילת לולב. וכאשר מקורביו שאלו אותו, מה ראה רבנו לשמוח הפעם במצוה זו יותר מכל שנה אחרת? – השיב להם הגאון: כל ימי חיי הייתי משתוקק לקיים את דברי חז"ל: "הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס" (אבות א', ג').

אולם, לא הגעתי למדרגה זו עד היום, מפיון שמובטח שכר משמים למקים את מצות הבורא יתברך. והנה, באה לידי בשנה זו הזדמנות נדירה לקיים מצות נטילת לולב "שלא על מנת לקבל פרס" – והיאך לא אשמח על-כך?

נא לשמור על קדושת הגיליון!

חג שמח לכל בית ישראל!